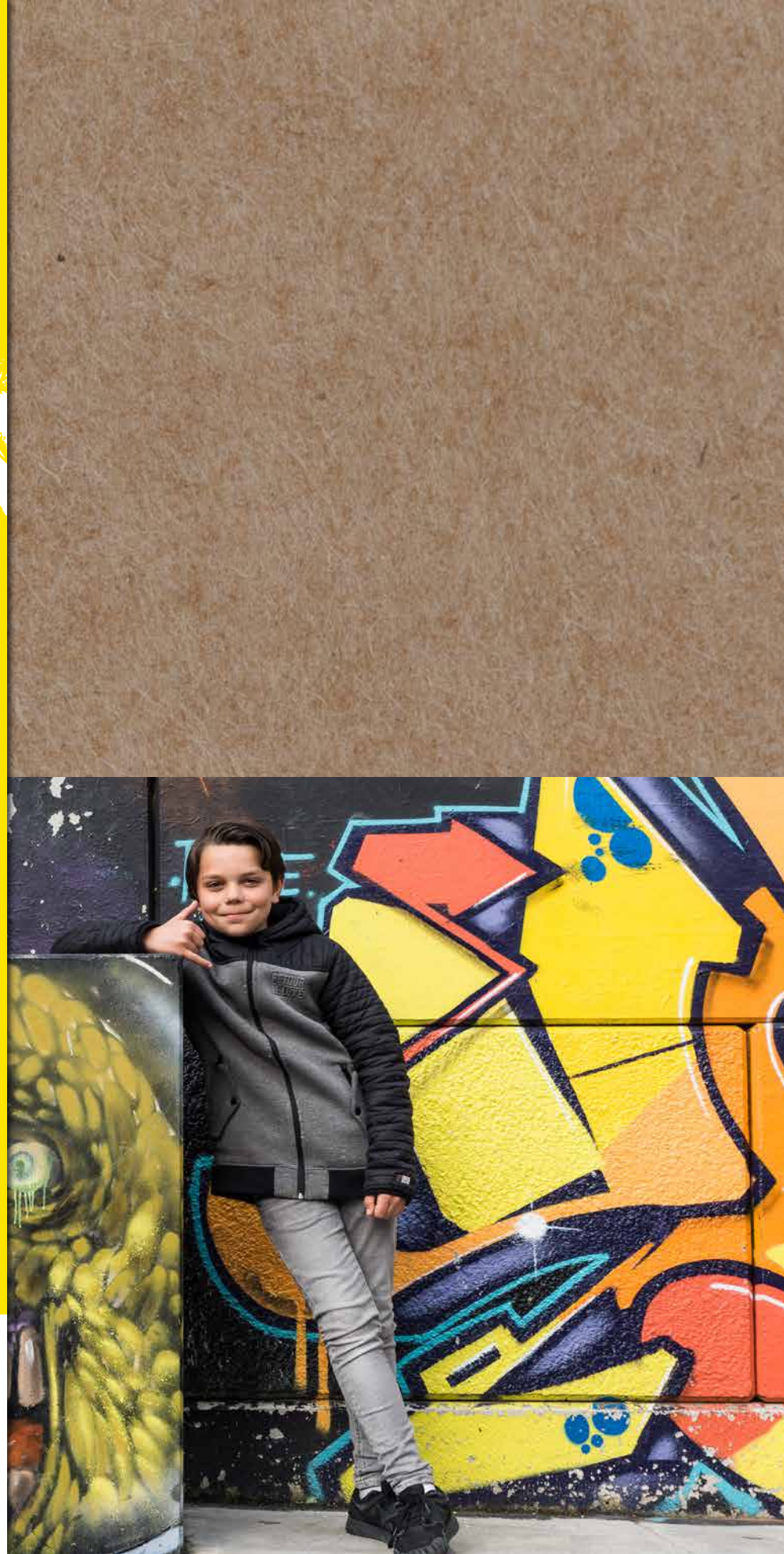
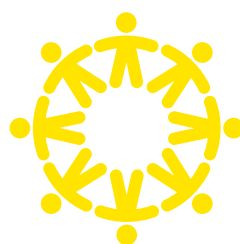

Sociaal domein

2020 t/m 2024

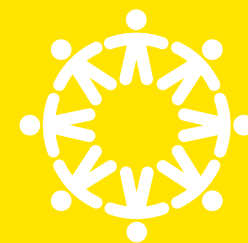
Kadernota

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3		
1 INLEIDING	5		
1.1 Wat voorafging	5		
1.2 Visie	6		
1.3 Missie	7		
1.4 De lerende gemeente in de transformatie	7		
1.5 Aanpak om tot nota te komen	8		
2 MAATSCHAPPELIJKE TRENDS	11		
2.1 Landelijke ontwikkelingen	11		
2.2 Demografische ontwikkelingen	13		
3 THEMA'S, OPGAVEN EN AMBITIES	15		
3.1 Thema Gezondheid	16		
3.1.1 Opgave gezond opgroeien.	16		
3.1.2 Opgave positieve gezondheid	18		
3.1.3 Opgave gezonde leefstijl	19		
3.1.4 Opgave sport en bewegen	21		
3.1.5 Opgave verstandig omgaan met middelengebruik	23		
3.2 Thema Leefbaarheid	25		
3.2.1 Opgave bruisende dorpen	26		
3.2.2 Opgave vrijwillige inzet	28		
3.3 Thema Meedoen	30		
3.3.1 Opgave eenzaamheid	30		
3.3.2 Opgave laaggeletterdheid	32		
3.3.3 Opgave armoede en schulden	33		
3.3.4 Opgave inclusieve samenleving	35		
3.3.5 Opgave weer aan het werk	37		
3.4 Thema Leren en Ontwikkelen	38		
3.4.1 Opgave Ouderschap en opvoeden	38		
3.4.2 Opgave onderwijs	41		
3.5 Thema Zorg en Zelfredzaamheid	42		
3.5.1 Opgaven toegang en dienstverlening	43		
3.5.2 Opgave wonen en zorg	46		
3.5.3 Opgave beschermd thuis	47		
3.5.4 Opgave mantelzorg	48		
3.5.5 Opgave weerbaarheid en veiligheid	49		
3.6 Thema en ambitie van de toekomst	51		
4 MIDDELEN	53		
5 WERKWIJZE	55		
5.1 Evaluatie en Monitoring	55		
5.2 Samenwerkingspartners	56		
5.3 Werkzaamheden sociaal domein	56		
BIJLAGEN			
Bijlage 1 Gesprekken met Stakeholders	57		
Bijlage 2 Samenwerkingspartners	61		
Bijlage 3 Opgave Positieve Gezondheid, Cijfers over het ervaren/waarderen van de gezondheid	63		
Bijlage 4 Opgave Gezonde Leefstijl en Sport en Bewegen, BRAVO Cijfers Gezonde Leefstijl	64		
Bijlage 5 Opgave verstandig omgaan met middelengebruik, cijfers softdrugs- en middelengebruik	67		
Bijlage 6 Afkortingen	68		
Bijlage 7 Literatuurlijst	69		

Terwolde
Nijbroek 6
7

Twello 1

Deventer 4

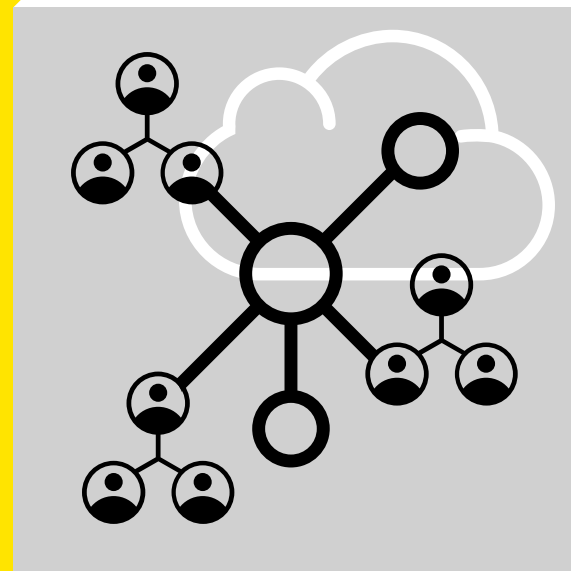
VOORWOORD

De afgelopen jaren is de decentralisatie-uitdaging voortvarend uitgevoerd in de gemeente Voorst. Dit heeft geleid tot een goed werkend Voorster Sociaal Domein. Een prachtige basis om op verder te bouwen. Want we willen niet stilstaan. De komende jaren staan ons nieuwe uitdagingen te wachten.

Voor u ligt één nota voor het hele Sociaal Domein. Hiermee geven we verder vorm aan de transformatie. Bij de uitvoering halen we de schotten tussen de wetten weg. Zo kunnen we nog meer samenwerken en problemen voorkomen waarbij we werken vanuit de leefwereld van inwoners. Het project Voorst onder de Loep heeft ons de afgelopen jaren de voorzet gegeven waar we nu gebruik van gaan maken. De doelen die dit project heeft onderzocht en opgezet, zijn verweven in deze nota en vormen de basis voor de opgaven van de komende jaren.

De komende jaren staan deze thema's centraal: **Gezondheid, Leefbaarheid, Meedoen, Leren en ontwikkelen en Zorg en Zelfredzaamheid**. Voor elk thema hebben we de opgaven bepaald die nodig zijn om de doorontwikkeling te maken.

Aandacht voor elkaar staat op de voorgrond: we werken samen aan een hechtere gemeenschap die onze gemeente nog mooier maakt. De gemeente heeft daar als organisatie een belangrijke rol in. We willen toegankelijk zijn voor inwoners. Zodat zij nog minder drempels zien om naar ons toe te komen als ze hulp nodig hebben. We gaan als gemeente dichter bij de inwoners en organisaties in de dorpen staan. Waardoor we zelf sneller kunnen signaleren waar ondersteuning nodig is en we kunnen zien welke mooie initiatieven er al lopen. We willen dat organisaties en inwoners ons beschouwen als samenwerkingspartner. Samen zetten we de volgende stap.

Hoofdstuk 1

INLEIDING

1.1 Wat voorafging

Transitie

Het sociaal domein stond vijf jaar geleden voor een enorme decentralisatieopgave. Waar tot dat moment maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en participatie gedeeltelijk taken waren van zorgverzekeraars en landelijke en provinciale overheden, werden die in 2015 geheel overgeheveld naar de gemeentelijke organisatie. Het idee was dat betere en effectievere ondersteuning het best lokaal geboden kon worden: daar waar de inwoner en zijn omgeving centraal staat.

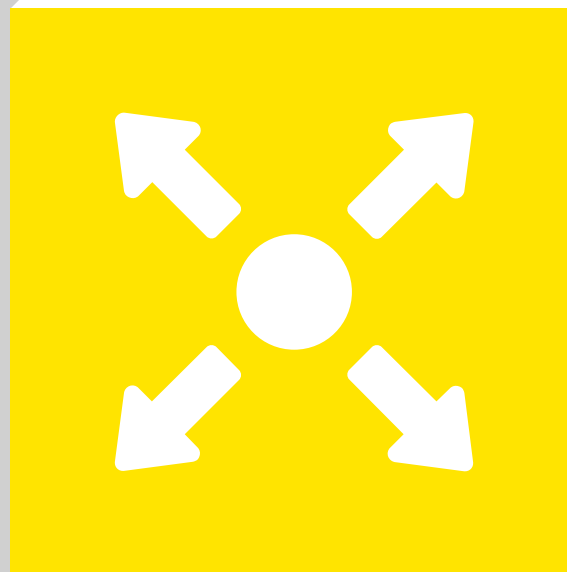
Het gevolg van deze transitie was een flinke uitbreiding van het gemeentelijk takenpakket. Met de meeste van deze taken had de gemeente weinig tot geen ervaring. Het opstellen van een goede aanpak bleek dan ook een complex proces en de uitvoer van de transitie kostte een aantal jaren.

De transitieperiode is voorbij; alle wetgeving is ingevoerd en verwerkt. En we hebben ervaring opgedaan met de uitvoering van de nieuwe taken. Nu we grip op de zaak hebben, kunnen we vooruitkijken en nieuwe ambities stellen. Daarom is het tijd voor een nieuw beleidskader voor het sociaal domein.

NU WE GRIP OP DE ZAAK HEBBEN, KUNNEN WE
VOORUITKIJKEN EN NIEUWE AMBITIES STELLEN.

Transformatie

Naast het uitvoeren en continuïteit bieden in zorg voor onze inwoners (de zogeheten transitie) zien wij een grote maatschappelijke opdracht: de transformatie. Het doel van de transformatie was een verandering van de werkwijze en wijze waarop zorg en ondersteuning werd geleverd. Van een verkokerde ondersteuning op landelijk en provinciaal niveau naar een integrale en preventieve ondersteuning. Georganiseerd door, met en dichtbij onze inwoners. We hebben stappen gezet in dit proces, met onder meer de opzet van het Maatschappelijk Netwerk Voorst (MNV) en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Plek op de Werkvloer en het project Onafhankelijke Cliëntondersteuning. Met Voorst onder de Loep hebben we dit proces versneld en ondersteund.

Nieuw beleid

We hebben van de afgelopen jaren geleerd dat samenwerking bij de start begint. We formuleren onze opgaven daarom niet op subdomein-, maar op sociaal domeinniveau. We spreken dus niet meer vanuit de domeinen op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en Participatiewet, maar vanuit vijf samenhangende thema's. Binnen deze thema's pakken we opgaven bij de kop die de komende vier jaar voor het gehele sociaal domein van groot belang zijn. Deze opgaven zijn gebaseerd op een scherpe analyse van ontwikkelingen in de samenleving en de behoefte van onze inwoners. Met deze nota geven we het sociaal domein de komende jaren duidelijke doelen en bepalen we de koers om deze doelen te bereiken.

Opgaven leiden tot beleid

Deze nota beschrijft op hoofdlijnen de opgaven waar we voor staan en de ambities die we onszelf daarbij stellen. Het is de rode draad van het sociaal domein voor de komende vier jaar. Het is daarmee dus géén uitputtend overzicht van alle activiteiten en taken die we uitvoeren in het sociaal domein. Daar waar uitvoeringsplannen nodig zijn, volgen die in een later stadium. In hoofdstuk vijf

geven we u voor de volledigheid een klein inkijkje in het reguliere werk binnen het sociaal domein.

1.2 Visie

De Voorster samenleving heeft in het project Voorst onder de Loep een visie geformuleerd. Deze visie vormt de basis van deze kadernota.

“We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.”

De gemeente heeft een belangrijke rol binnen deze kadernota en heeft voor zichzelf in 2015 de volgende visie geformuleerd:

“Wij zijn de gids in onze samenleving, waarin we omkijken naar elkaar en iedereen meedoet.”

Oftewel: alle Voorsternaren kunnen volwaardig meedoen in onze samenleving en we zorgen voor elkaar. De gemeente draagt de ambitie uit en inspireert daarmee anderen.

In deze nota werken we de bovenstaande visies uit door middel van het stellen van opgaven met ambities.

1.3 Missie

Het sociaal domein van de gemeente Voorst staat voor een organisatie die toegankelijk en bereikbaar is voor onze inwoners en partners. Door samen te werken met de inwoners en partners maken we ontwikkelingen tot een succes. We leren de ander en zijn behoefte kennen, kunnen gebruikmaken van elkaars kennis en ervaring, maar ook op tijd de juiste zorg of ondersteuning bieden.

1.4 De lerende gemeente in de transformatie

De transformatie vraagt om een verandering in denken en doen. Van zowel inwoners en organisaties als van onze eigen medewerkers. Als we de in hoofdstuk drie omschreven ambities willen bereiken en invulling willen geven aan onze visie en missie dan moeten we als gemeente anders werken. De komende jaren zetten we in op:

- meer samenwerken binnen het sociaal domein;
- meer samenwerken met andere domeinen;
- een rol spelen in het tot stand brengen van meer samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties, partners en regio;
- verbreden van de mogelijkheden van de algemene voorzieningen;
- meer werken vanuit de leefwereld van de inwoners in plaats van op de manier hoe in de systemen is vastgelegd dat we moeten handelen ;
- inzetten op het voorkomen van problemen in plaats van op het oplossen van problemen.

Bovenstaande doelen ziet u deels terug in de gestelde opgaven. Daarnaast werken we in de uitvoering aan deze doelen.

Als gemeente moeten we blijven leren om te ontwikkelen. Hierbij moeten we kritisch zijn op ons eigen handelen, zodat we kunnen streven naar meer kwaliteit. Dit vraagt om een dynamische nota. Want, hoe graag we ook zouden willen, we kunnen nu niet vaststellen hoe we ons de komende vier jaar gaan ontwikkelen. Er zullen ontwikkelingen langskomen die grote invloed hebben op ons beleid, maar die we nu niet kennen. Ten tijde van het schrijven van deze nota zitten we bijvoorbeeld midden in de coronacrisis. We ervaren de impact van de crisis op het sociaal domein; de vraag naar zorg verandert, het zorgaanbod verandert, de sociale samenhang verandert enz. We weten nog niet wat de gevolgen zijn als de crisissituatie afneemt. We volgen de ontwikkelingen daarom op de voet en anticiperen waar nodig. Ook andere maatschappelijke ontwikkelingen of veranderingen in wetgeving zullen behoeften van inwoners doen veranderen. Mogelijk moeten we ambities bijstellen of komen er nieuwe ambities bij. Daarmee houden we de nota actueel.

1.5 Aanpak om tot nota te komen

We geven hieronder aan op basis van welke documenten en in samenwerking met welke partijen deze kadernota tot stand is gekomen.

Voorst onder de Loep

Voor het preventieproject Voorst onder de Loep is uitgebreid en interactief onderzoek gedaan naar de maatschappelijke problemen in de Voorster samenleving en de wijze waarop de zorg daarin acteert. Interviews met 411 sleutelfiguren uit onze samenleving, gesprekken met tientallen experts en ervaringsdeskundigen en deskresearch aan de hand van verschillende rapporten leidden tot een analyse van de problemen die spelen in onze samenleving en de oorzaken daarvan. De uitkomsten hiervan zijn geclusterd en vertaald naar zes streefbeelden en 101 doelen.

De kennis en ideeën die zijn opgedaan in het project bieden een helder beeld van wat onze inwoners, partners en de gemeentelijke organisatie willen bereiken voor de Voorster samenleving. Daarnaast sluiten de doelen nauw aan bij de landelijke doelen die aan de transformatie gesteld zijn. Daarom liggen ze ook ten grondslag aan de opgave voor deze nota. Op basis hiervan geven wij als gemeente met onze maatschappelijke partners en inwoners invulling aan oplossingsrichtingen binnen de streefbeelden van Voorst onder de Loep. Zo borgen wij de uitkomsten van Voorst onder de Loep in onze gemeentelijke werkzaamheden en delen we de gestelde visie van Voorst onder de Loep.

Cliëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning (CMO)

Op 4 maart 2020 vond een brainstormsessie plaats met de CMO om informatie op te halen voor deze kadernota. De CMO gaf hierbij een aantal essentiële zaken mee voor het te ontwikkelen beleid:

- Maak gebruik van de grote sociale cohesie in onze gemeente.
- Zorg dat het beleidsplan flexibel en dynamisch is. Als gemeente moeten we, om ons te ontwikkelen, blijven leren en kritisch zijn op ons eigen handelen, zodat we kunnen streven naar meer kwaliteit.
- Let op heldere monitoring van het beleid.
- Geef vorm aan burgerparticipatie.
- Belangrijke thema's zijn huiselijk geweld, dakloosheid, schuldhulpverlening, belasting van mantelzorgers, nieuwe woonvormen, laaggeletterdheid, statushouders, inclusieve samenleving en gezondheid.
- Streef naar geen stille eenzaamheid en verborgen armoede meer.

Stakeholders

In verband met de landelijke coronamaatregelen hebben we input van onze stakeholders via digitale bijeenkomsten opgehaald. Per thema zijn verschillende stakeholders benaderd om mee te praten over de gestelde opgaven en ambities. Hierop is enthousiast gereageerd. In juni en juli 2020 vonden gesprekken plaats met in totaal 30 personen, in Bijlage 1 geven we een overzicht van de organisaties die deelnamen.

In grote lijnen herkennen de stakeholders zich in de gestelde opgaven en ambities van de gemeente Voorst. Stakeholders geven aan dat de gemeente Voorst deze voortvarende ambities kán stellen omdat, onder andere door Voorst onder de Loep, er in de afgelopen jaren al goed geïnvesteerd is in de samenwerking tussen organisaties en communicatie met inwoners. De omvang van de gemeente speelt daarbij een positieve rol.

Uit de gesprekken bleek een unaniem groot draagvlak en grote bereidheid om samen het vervolg en het 'hoe' vorm te gaan geven. Stakeholders zien veel verbinding tussen de thema's. Deze verbinding moeten we ook in de uitvoering (blijven) zoeken.

Daarnaast is op alle thema's positief kritisch gereageerd en zijn er tips meegegeven voor aanpassingen. De tips voor aanpassing zijn verwerkt in deze nota. Dit heeft ertoe geleid dat de nota is aangescherpt en beter aansluit bij de leefwereld van inwoners van de gemeente Voorst. In Bijlage 1 staat een opsomming van deze punten.

Evaluatie van de Transities

In 2019 vond een evaluatie plaats van de Beleidsnotitie Sociaal Domein die eind 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld. In deze notitie stond de invoering van de transities centraal. Samen met onze partners uit het sociaal domein en met interne collega's hebben we in een aantal bijeenkomsten de transities geëvalueerd. Ook de jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken voor jeugd, Wmo en participatiewet vormden een bron voor de evaluatie.

Naast de overheveling van de verschillende wettelijke verantwoordelijkheden lag in de beginjaren het hoofddaccent op de continuering van zorg aan cliënten die reeds in zorg waren en op het goed toeleiden naar passende zorg voor nieuwe cliënten. Hiertoe is een lokale toegang georganiseerd waarin klantmanagers Werk en Inkomen, Wmo en jeugdhulpverleners nauw samenwerken met externe partners, zoals het (school)maatschappelijk werk, MEE, IJsseldal Wonen, Stichting Mens en Welzijn en zorgaanbieders. Uit de jaarlijks uitgevoerde cliëntervaringsonderzoeken bleken cliënten hier positief over te zijn.

De samenwerking met de regio heeft zich op verschillende thema's verder ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn de zorgregio Midden-IJssel, PlusOv en arbeidsmarkt- en werkgeversbenadering.

Preventie heeft de afgelopen jaren ruime aandacht gekregen door het project Voorst onder de Loep. De interviews en grondige analyse hebben geleid tot verschillende activiteiten en ontwikkelingen die preventieve activiteiten stimuleren en borgen in de samenleving. De vertaling hiervan binnen de gemeente vindt steeds beter plaats.

Aanbevelingen op basis van de evaluatie waren:

- Werk op basis van de opgedane ervaring in de transitiefase aan een transformatie in de manier van werken en de regelgeving. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan een kwalitatieve verbeterslag van het MNV.
- Draag zorg voor een kwalitatief goede uitvoering van de verschillende vervoersmogelijkheden door PlusOv.
- Ontwikkel 1Gezin1Plan1Regisseur verder, waarbij een belangrijk accent ligt op het regievraagstuk van complexe hulpvragen.
- Draag zorg voor goed toegankelijke en begrijpelijke communicatie over de toegang naar passende zorg voor burgers.
- Stimuleer zorginnovaties bij zowel aanbieders die bezig zijn met het voorkomen van problemen als bij aanbieders die bezig zijn problemen op te lossen. Aandachtspunt hierbij is de financiering en daarmee betaalbaarheid van de zorg. Het optimaal benutten van de verschillende financiële systemen en registratiesystemen zijn hierin belangrijk instrumenten.
- Blijf continu aandacht geven aan het privacyvraagstuk van cliënten en betrokken ondersteuners c.q. klantmanagers/hulpverleners.
- Werk samen en integraal. Zowel beleidsmatig als in de uitvoering van een integrale toegang voor het sociale domein en in de uitvoering van hulp en ondersteuning aan onze cliënten.

Collega's sociaal domein

Alle medewerkers van het gemeentelijk sociaal domein zijn betrokken bij deze beleidsnota. In oktober 2019 gaven zij aan welke werkzaamheden en thema's zij binnen hun werkveld het belangrijkste vinden voor de komende vier jaar. Gedurende twee weken konden zij hun mening kenbaar maken via post-its op een grote muur, wat leidde tot ruim 200 ideeën. Deze zijn in de analyse meegenomen en hebben mede invulling gegeven aan de opgaven voor de kadernota. Werkgroepen werkten vervolgens per opgave ambities uit, waarbij met collega's van andere domeinen is gesproken.

Hoofdstuk 2

MAATSCHAPPELIJKE TRENDS

In dit hoofdstuk omschrijven we welke maatschappelijke ontwikkelingen de komende jaren invloed zullen hebben op het beleid van het sociaal domein.

2.1 Landelijke ontwikkelingen

De kadernota geeft de richting aan van onze activiteiten en prioriteiten de komende jaren. Actuele ontwikkelingen en beleidsontwikkelingen vanuit de rijksoverheid hebben daar invloed op. We geven hieronder weer welke trends en plannen de komende jaren bijdragen aan het bepalen van onze focus. Deze opsomming is overigens niet uitputtend en is de komende jaren uiteraard aan verandering onderhevig.

Eind 2019 benoemde het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) dat de transitie in het sociaal domein heeft geleid tot meerdere verbeteringen in de zorg. Een aantal doelen van de transitie is behaald: zorg is nu dichtbij de cliënten georganiseerd, de financiering ervan is vereenvoudigd en in samenhang met andere taken van de gemeente.

Op andere vlakken is verbetering mogelijk. Het Ministerie heeft een aantal verbeteringen aangekondigd. Deze zullen we de komende jaren in de zorgregio Midden-IJssel/Oost-Veluwe uitvoeren. De verbeteringen hebben betrekking op de onderlinge samenwerking in en buiten de regio, de inkoop van zorg, de kwaliteit van het zorgaanbod en de wijze waarop we onze toegangen hebben ingericht.

ZORG IS DICHTBIJ DE CLIËNTEN GEORGANISEERD,
DE FINANCIERING ERVAN IS VEREENVOUDIGD EN
IN SAMENHANG MET ANDERE TAKEN VAN DE
GEMEENTE.

De wijzigingen worden zowel in de Jeugdwet vastgelegd als in de Wmo. Het domein Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO-BW) wordt de komende jaren verder gedecentraliseerd. Dit houdt in dat de rol van centrumgemeente Apeldoorn kleiner wordt en de rol van de gemeente Voorst groter. Gezien deze wettelijke verplichtingen geven we de komende jaren sowieso, aanvullend op alle opgaven in het sociaal domein, uitvoering aan deze beleidswijzigingen.

Participatiewet

Het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt was het doel van de Participatiewet, die op 1 januari 2015 in werking is getreden. De Participatiewet verving de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). De invoering van de wet zou het voor werkgevers overzichtelijker en makkelijker moeten maken om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. De invoering van de Participatiewet heeft echter nauwelijks geleid tot extra baankansen, zo luidt de conclusie in de evaluatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) van november 2019. Ook in het rapport 'In wat voor land willen wij werken?' van de Commissie Regulering van Werk onder leiding van Hans Borstlap in januari 2020 wordt gesproken over falend arbeidsmarktbeleid. Kern van dit rapport is dat we "de bakens moeten verzetten".

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt vanaf 2018 aan het 'Breed offensief' om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen. De voorgestelde maatregelen volgen uit vier uitgangspunten: regels worden eenvoudiger voor werkgevers en werkzoekenden, (meer) werken wordt aantrekkelijker, werkgevers en werkzoekenden kunnen elkaar makkelijker vinden en duurzaam werk wordt gestimuleerd. Deze punten zijn verder uitgewerkt met gemeenten, werkgevers, ervaringsdeskundigen, cliëntvertegenwoordigers en het Centraal Plan Bureau en vertaald in voorstellen en bijvoorbeeld het project Sijmpel Switchen. Voor een aantal van de uitgewerkte

punten is een wetswijziging nodig. Het voorstel hiervoor is in februari 2020 aan de Tweede Kamer gestuurd. De uit deze wetswijziging volgende activiteiten zullen wij de komende jaren moeten uitvoeren.

Contourennota VWS

Een belangrijk onderdeel van de regionale aanpak van het kabinet is de zogenaamde Contourennota, die in de loop van 2020 wordt gepubliceerd en besproken zal worden in het parlement. De nota laat onder meer zien of er een gedeeld regiobeeld met een daaruit voorkomende regionale opgave is. Daarnaast wordt zichtbaar of er afspraken zijn gemaakt over samenwerking op domeinoverstijgende onderwerpen. Vervolgens beschrijft de Contourennota de verkenning naar wat in de regio nodig is om de organisatie van de (voor)zorg en ondersteuning te verbeteren (om aan de -toekomstige- zorgvraag in de regio te voldoen), welke aanpassingen in de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden dit vraagt en wat er nodig is om de organiseerbaarheid te verbeteren.

2.2 Demografische ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft de te verwachten ontwikkeling weer van de omvang van diverse leeftijdsgroepen.

Tabel 1: Bevolkingsprognose

Bevolkingsprognose Groei t.o.v. 2020 – Voorst					
	2020	2025	2030	2035	2040
totaal	24.605 (0,0%)	25.169 (2,3%)	25.534 (3,8%)	25.667 (4,3%)	25.572 (3,9%)
leeftijd t/m 14 jaar	3.900 (0,0%)	4.071 (4,4%)	4.263 (9,3%)	4.411 (13,1%)	4.329 (11,0%)
leeftijd 15 t/m 24 jaar	2.655 (0,0%)	2.614 (-1,5%)	2.498 (-5,9%)	2.456 (-7,5%)	2.608 (-1,8%)
leeftijd 25 t/m 44 jaar	4.767 (0,0%)	4.978 (4,4%)	5.108 (7,2%)	5.071 (6,4%)	4.927 (3,4%)
leeftijd 45 t/m 64 jaar	7.383 (0,0%)	6.804 (-7,8%)	6.253 (-15,3%)	5.807 (-21,3%)	5.615 (-23,9%)
leeftijd 65 t/m 74 jaar	3.287 (0,0%)	3.482 (5,9%)	3.682 (12,0%)	3.657 (11,3%)	3.393 (3,2%)
leeftijd 75+ jaar	2.613 (0,0%)	3.220 (23,2%)	3.730 (42,7%)	4.265 (63,2%)	4.700 (79,9%)
grijze druk	44 (0,0%)	52 (16,6%)	59 (34,1%)	66 (49,8%)	70 (57,4%)
Eenheid	% (Groeipercentage) Groei t.o.v. 2020				
Bron	2015 CBS; 2020–2040 Prov. Gelderland/Gelderse variant o.b.v. Primos prognose 2016 ABF Research				

Wat kunnen we hieruit afleiden?

- De bevolkingsomvang groeit licht door tot 2035/2040, waarna een daling optreedt.
- Het aantal 15–24-jarigen daalt tot 2035/2040, waarna de daling sterk afneemt.
- Het aantal jonge kinderen t/m 14 jaar stijgt.
- Het aantal 25–44-jarigen blijft licht stijgen tussen 2020 en 2040.
- Het percentage 45–64-jarigen daalt stevig met bijna 24% tot 2040, hetgeen op termijn een rem zal zetten op de vergrijzing.
- Het aantal 65–74-jarigen stijgt nog wel tot ongeveer 2035 waarna de stijging flink afneemt.
- Het percentage 75-plussers stijgt tussen 2020 en 2040 het sterkst met bijna 80%.
- De grijze druk – het aantal 65-plussers op het totaal aantal 20–65-jarigen – neemt in 2040 toe: van ongeveer 44% nu naar 70%. Dat is flink hoger dan het provinciale (57%) en het landelijke gemiddelde (51%).

Hoofdstuk 3

THEMA'S, OPGAVEN EN AMBITIES

De komende vier jaren werken we in het sociaal domein aan vijf integrale thema's:

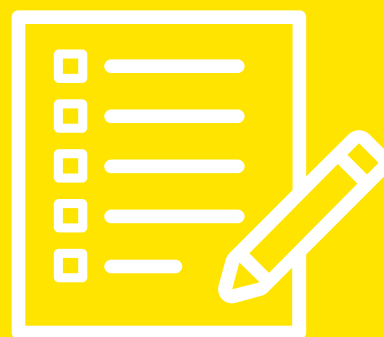
- Gezondheid;
- Leefbaarheid;
- Meedoen;
- Leren en Ontwikkelen;
- Zorg en Zelfredzaamheid.

Deze thema's omvatten het totale sociaal domein en sluiten door hun indeling goed aan op de vragen die leven bij inwoners. Binnen elk thema kennen we een aantal opgaven en voor elke opgave hebben we ambities gesteld. Deze ambities zijn de doelen die we de komende jaren nastreven. In dit hoofdstuk omschrijven we welke opgaven we hebben bij de thema's en kun je lezen wat de ambities zijn per opgave.

DE KOMENDE VIER JAREN WERKEN WE IN
HET SOCIAAL DOMEIN AAN VIJF INTEGRALE
THEMA'S.

3.1 Thema Gezondheid

Gezond zijn en je gezond voelen dragen in grote mate bij aan het welzijn van mensen. Daarom investeren we in de gezondheid van onze inwoners. Gezonde inwoners doen mee, voelen zich beter, kijken naar elkaar om en zijn betrokken.

Veel Voorsternaren leven gezond, maar het kan nog beter. Zo bewegen veel kinderen en volwassenen te weinig en kiezen ze vaak voor ongezonde voeding (GGD-kindermonitor 2017 en GGD-monitor volwassenen 2016). Die combinatie kan, zeker op langere termijn, leiden tot (ernstig) overgewicht en uiteenlopende gezondheidsproblemen.

Dat gevaar is nog groter voor inwoners die kampen met problematisch gebruik van genotsmiddelen, van alcohol tot drugs. In onze huidige samenleving zien we ook verslaving aan sociale media en spelen van computergames.

De gemeente heeft wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid. Een van de taken is het maken van lokaal gezondheidsbeleid, dat aansluit op de nieuwe landelijke nota Volksgezondheid (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2020) en het Nationaal Preventie Akkoord voor roken, alcohol en bewegen (2018). De landelijke nota stuurt aan op een aanpak om gezondheidsbeleid over alle domeinen heen concreet te maken (Health in All Policy's ofwel HiAP) en op het principe van Positieve Gezondheid. De landelijke nota stimuleert gemeenten de komende jaren om vier gezondheidsvraagstukken met voorrang aan te pakken:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen;
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
4. Vitaal ouder worden.

Het huidige lokale gezondheidsbeleid richt zich op het voorkomen en beschermen van gezondheidsproblemen bij onze inwoners. Denk bij preventie aan thema's als roken, alcohol, bewegen, en diabetes. Bij bescherming gaat het over infectieziekten, milieu-aspecten, etc. De gemeente heeft een regierol bij de totstandkoming en uitvoering hiervan. We zien dat lokaal gezondheidsbeleid steeds meer een pijler wordt in de aanpak van bredere maatschappelijke vraagstukken. Het lokale gezondheidsbeleid is in 2017 geïntegreerd met sport en bewegen. De brede kijk op gezondheid gaat deze beweging van samenwerking verder ondersteunen. Gezonde inwoners zijn beter in staat om mee te doen aan bijvoorbeeld vrijwilligersactiviteiten en verwerven makkelijker eigen inkomen. Vitaal ouder worden geeft ruimte aan de beleving van een zinvolle oude dag en maakt langer thuis wonen mogelijk. Een leefbare (fysieke) omgeving draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van inwoners. De omgevingswet biedt hiervoor volop kansen. Door middel van de onderstaande ambities dragen wij vooral bij aan streefbeeld twee van Voorst onder de Loep: we hebben een gezonde leefstijl.

3.1.1 Opgave gezond opgroeien:

ouders zijn zich bewuster van en zelfverzekerder over gezonde opvoeding

Er bestaat een positieve samenhang tussen de gezondheid op jonge leeftijd en die op volwassen leeftijd. Door gezond gedrag in de jeugd te stimuleren is een deel van de gezondheidsproblemen op volwassen leeftijd uit te stellen of te voorkomen.

Gezonde mensen hebben over het algemeen een hogere kwaliteit van leven. Aandacht voor gezond en emotioneel veilig opgroeien op jonge leeftijd maakt de kans op een gelukkig en succesvol leven groter; als kind én als volwassene.

Uit onderzoek komt naar voren dat (on)gezonde gewoontes en gebruiken vaak een oorsprong hebben in de

opvoeding en de ervaringen in de kindertijd. Het stimuleren van gezond gedrag en het faciliteren van de juiste omstandigheden voor welbevinden en betrokkenheid kan het best zo vroeg mogelijk beginnen. Hier ligt een taak voor professionals en kinderopvang die betrokken zijn bij jonge kinderen en aanstaande ouders (Nederlands Jeugdinstituut et al, 2017).

WAAR STAAN WE NU?

Kinderen in Nederland groeien gelukkig vrij gezond op. Toch zijn er zaken die beter kunnen. Zo hebben ouders vragen over opvoeding en gezond gewicht bij hun kinderen. Gezond en veilig opgroeien, welbevinden en emotionele betrokkenheid staan volop in de belangstelling.

De eerste 1000 dagen vanaf het begin van de zwangerschap zijn fundamenteel voor een goede basis voor de toekomstige gezondheid van een kind. Het is belangrijk dat professionals begrijpelijk communiceren met ouders over gezondheid en opvoeding, waarbij zij goed en veilig aansluiten bij de vragen en behoeftes van ouders. Ook is een goede communicatie tussen professionals onderling van belang. Men weet elkaar op een laagdrempelige manier te vinden.

We hebben een begin gemaakt met het project 'Kansrijke start' en er lopen diverse projecten bij de kinderopvangorganisaties die ouders het voorbeeld van gezond leven geven en daarmee inspirerend zijn.

We willen dat ouders bewuster met, en zelfverzekerder over, gezonde opvoeding zijn, dat professionals op een goede en veilige wijze aansluiten bij de vragen en behoeften van ouders en dat er een goede communicatie van ouders met professionals en tussen de professionals onderling is. Dit vraagt inspanning van de kinderopvang, overige professionals en ouders. Ook worden andere vaardigheden en werkwijzen van professionals gevraagd. De bereidheid tot veranderen is er. Hierbij sluiten we aan bij thema 3.4 Leren en Ontwikkelen.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

- 1. De professionals sluiten op een goede en veilige wijze aan bij de vragen en behoeften van ouders.*
- De reeds ingezette ontwikkeling dat professionals beter aansluiten bij de behoefte, vragen en leefwereld van de ouders en kinderen versterken we.
- 2. Er is een goede communicatie tussen ouders en professionals en tussen de professionals en ouders onderling. Men weet elkaar op een laagdrempelige manier te vinden.*

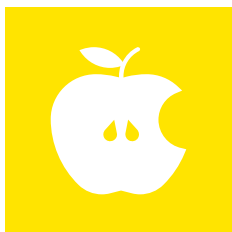
Ouders en professionals zijn de laatste jaren steeds meer gelijkwaardige partners geworden in de opvoeding van onze kinderen. Deze positieve ontwikkeling blijven we stimuleren en faciliteren.

MONITORING

Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1 en 2. We evalueren de ontwikkelingen, uitdagingen en vragen tijdens de reguliere overleggen met kinderopvang en in de werkgroep 'Kansrijke Start'.

3.1.2 Opgave positieve gezondheid:

Voorsternaren voelen zich gezond en voeren eigen regie

De benadering waarbij gezondheid als meer dan alleen de afwezigheid van klachten wordt beschouwd doet steeds meer opgang. Gezondheid gaat over dat wat er voor mensen in het dagelijks leven toe doet. Machteld Huber van het Insititute for Positive Health introduceerde het begrip Positieve Gezondheid: gezondheid als het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Hierbij zijn niet alleen het voorkomen en beperken van ziekte en ongezondheid belangrijk, maar juist ook de factoren die bijdragen aan gezondheid, zoals het psychisch en sociaal welbevinden.

Eigen regie voor inwoners draagt in grote mate bij aan een gevoel van welbevinden en geluk. Het is een basisbehoefte van mensen en sluit aan op een basisrecht: het zelfbeschikkingsrecht. Uit allerlei onderzoek blijkt dat het zelf kunnen voeren van de regie essentieel is voor de duurzame vergroting van de kwaliteit van leven.

Het principe van positieve gezondheid is opgenomen in de nieuwe landelijke gezondheidsnota. En ook wij zien positieve gezondheid als bindmiddel om de samenwerking te stimuleren, zodat achterliggende problematiek (de dieperliggende oorzaken) bij gezondheidsvraagstukken beter kan worden aangepakt. Het past bij de visie van Voorst onder de Loep 'We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.' Deze bredere definitie vraagt om samenwerking met alle beleidsafdelingen, samenwerkingspartners en inwoners. En het slaat een brug tussen het zorg- en medische domein, welzijn en het fysiek domein.

WAAR STAAN WE NU?

Positieve gezondheid is in de gemeente op natuurlijke wijze in de praktijk aan het ontstaan. Enkele welzijns- werkers van Stichting Mens en Welzijn en wijkverpleeg- kundigen in het MNV hanteren het principe van positieve gezondheid en zijn hier positief over. Een groot aantal huisartsenpraktijken in Voorst past positieve gezondheid toe in hun dagelijkse praktijk. De samenwerking tus- sen Stichting Mens en Welzijn en Praktijkondersteuner Huisartsenzorg (POH'er) komt van de grond, denk aan Welzijn op Recept. Dit houdt in dat een POH'er/ huisarts een inwoner met bepaalde vragen doorverwijst naar het welzijnswerk. Dit gebeurt nu op de thema's bewegen en eenzaamheid. De POH'er/huisarts schrijft niet (alleen) een pil van de apotheek voor en/of verwijst niet (alleen) door naar het ziekenhuis, maar naar het welzijnswerk als dat passend is bij de vraag van de inwoner. De juiste zorg op de juiste plek vraagt om samenwerking tussen welzijn en het medische domein. Daarnaast werken het fysiek domein en het sociaal domein samen aan een nieuwe lokale gezondheidsnota in 2021. Ook daarin komt de brede definitie van gezondheid tot uiting. Groen, water, milieu, mobiliteit, etc. zijn belangrijke thema's voor gezondheid en leefbaarheid. De instrumenten uit de Omgevingswet bieden ons kansen om de leefomgeving op een gezonde manier te beïnvloeden.

Cijfers over het ervaren en waarderen van de gezondheid leest u in Bijlage 3.

AMBITIE

Wat willen we in de komende 4 jaren bereiken?

1. *Gezondheid staat op de agenda van alle beleids- terreinen van de gemeente.*
2. *Er is een gemeentebrede gezondheidscoalitie/ samen- werkend netwerk dat bijdraagt aan expertise van, en een gedeelde visie op, gezondheid.*

3. *Er zijn 'proeftuinen' van positieve gezondheid tot stand gebracht waarin wordt geëxperimenteerd met zelfre- gie, samenwerken en gezondheidsvraagstukken.*
4. *Meer professionals werken vanuit een brede kijk op gezondheid, krijgen daarvoor binnen hun organisatie de ruimte en verbinden gezondheid aan kracht in plaats van klacht.*

MONITORING

We geven aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren:

1. Gezondheid komt terug in verschillende beleidsnota's binnen de gemeente.
2. Binnen de gezondheidscoalitie hebben meerdere net- werkbijeenkomsten plaatsgevonden.
3. Inwoners waarderen hun gezondheidswelzijn in de GGD-monitor voor volwassenen met een ruime vol- doende. Huidige cijfers ziet u in bijlage 3.
4. Er zijn trainingen en e-learning modules en intervisies aangeboden aan, en gevolgd door professionals in het sociaal domein.

3.1.3 Opgave gezonde leefstijl:

Voorsternaren hebben een gezonde leefstijl

Door gezond te leven zitten we lekkerder in ons vel, voelen we ons fitter en hebben we meer energie. Leefstijl heeft zowel te maken met het beperken van ongezond gedrag (roken, slechte voeding, stress, onvoldoende bewegen en overmatig alcoholgebruik) als met het sti- muleren van gezond gedrag (lichaamsbeweging, gezonde voeding, voldoende slaap en ontspanning). We stimuleren in de gemeente Voorst een gezonde leefstijl voor jong én oud.

Afgelopen jaren steeg de aandacht voor een gezonde leefstijl. Dat heeft zijn effect gehad. Het percentage volwassen rokers is in Nederland afgenomen, van 25,7% in 2014 naar 21,7% in 2019 (Het Trimbos-instituut, 2020).

Ook verplicht het ministerie van VWS de samenwerking tussen zorgverzekeraars en gemeenten. Dit moet leiden tot een verbeterde samenwerking tussen het zorgdomein en het sociaal domein. Ook de samenwerking met het fysiek domein wordt versterkt. Met de komst van de Omgevingswet krijgen we een scala aan mogelijkheden om een gezondere leefomgeving te creëren. De instrumenten uit de Omgevingswet bieden ons kansen om de leefomgeving op een gezonde manier te beïnvloeden. Een van de doelen in de Omgevingswet is bijvoorbeeld een gezonde fysieke leefomgeving. Thema's waarop we hierbij gaan samenwerken met fysiek domein zijn onder andere (drink)water, luchtverontreiniging en geluid.

Tot slot zien we dat leefstijlbevorderende aanpassingen aan wet- en regelgeving worden gedaan. Zoals het verbod op roken in openbare gebouwen en de strengere eisen die worden gesteld aan het vermelden van voedingsinformatie op verpakkingen.

Tegelijkertijd zien we ook minder positieve ontwikkelingen. Nog steeds stijgt het percentage mensen met overgewicht in ons land (CBS Gezondheidsenquête, 2017). Veel jongeren en jongvolwassenen ervaren druk om te presteren en dit lijkt toe te nemen. Middelbare scholieren ervaren hoge prestatiedruk en stress. Dit heeft gevolgen voor de psychische gezondheid van jongeren en jongvolwassenen en kan leiden tot meer burnout- of burnoutachtige klachten (RIVM, 2018).

Ook is de ziekte last als gevolg van ongezond gedrag nog steeds groot en neemt die toe (bijvoorbeeld van diabetes type II).

WAAR STAAN WE NU?

De afgelopen jaren is in Voorst vooral onder de vlag van Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) veel aandacht geweest voor een gezonde leefstijl. Met campagnes en sportieve activiteiten, waarbij we gratis fruit en drinkwater uitdeelden, richtten we ons voornamelijk op kinderen en hun ouders. Daarnaast zetten we in op het mentale welbevinden van leerlingen in het basis- en voortgezet

onderwijs door middel van voorlichting, initiatieven en activiteiten op school.

Maar met alleen bewustwording zijn we er niet. Kosten die een gezonde leefstijl met zich meebrengen (groente en fruit zijn relatief duur) vormen een belemmering. We bereiken daardoor enkel het 'laaghangend fruit.' Mensen met een lage sociaaleconomische status (SES) bereiken we niet.

De GGD doet regelmatig onderzoek naar de leefstijl van inwoners van de gemeente Voorst. Hierin worden de zogeheten BRAVO thema's onderzocht. BRAVO staat voor Beweging, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning. In Bijlage 4 leest de uitgebreide cijfers uit deze GGD-onderzoeken. Hieronder leest u de conclusies uit de onderzoeken:

- Kinderen in de gemeente Voorst bewegen voldoende ongeacht inkomensverschillen van de ouders, en meer t.o.v. van regiopercentage (79%).
- Naarmate het inkomen van ouders hoger is, is deelname aan georganiseerd sporten/culturele activiteiten meer voorkomend.
- Dagelijks gezond eten kan beter in de gemeente en is gerelateerd aan de SES van het gezin; hoe hoger de SES hoe gezonder de inwoner leeft.
- Kinderen die opgroeien in gezinnen met een hoger inkomen, hebben minder kans op psychosociale problematiek dan kinderen uit armere gezinnen. Voor gepest worden maakt inkomen van ouders niets uit.
- Jongeren in de gemeente Voorst bewegen voldoende ongeacht opleiding.
- Lager opgeleide jongeren sporten minder per week dan hoger opgeleiden.
- Lagere opleiding leidt eerder tot beginnen met roken en tot blijvend roken (verslaving).
- In Voorst wordt stevig gedronken door met name jongeren met een lagere opleiding.
- Lager opgeleiden eten net iets gezonder dan hoger opgeleiden. Maar dit kan over de hele linie beter.

- Jongeren ervaren relatief veel stress. Hoger opgeleiden in school en werk en in combinaties van allerlei factoren. En lager opgeleiden meer door situaties thuis en door eigen problemen.

Uit gesprekken met het (zorg)netwerk, blijkt bovendien dat op diverse punten in de keten sprake is van onvoldoende of slechte samenwerking en/of aanbod. Voor de evaluatie van het huidige, en de vorming van nieuw gezondheidsbeleid bouwen we aan een intensieve samenwerking met het fysieke domein.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *We reiken mensen die nog geen gezonde leefstijl hebben handvatten aan voor het creëren en hanteren van een gezonde leefstijl.*
2. *We zetten met o.a. sport- en beweegaanbieders, professionals en maatschappelijke partners interventies en activiteiten op voor specifieke doelgroepen die nu de aansluiting missen, zoals kinderen met overgewicht of (pre-)diabetici of ouderen.*
3. *Door middel van een sluitend netwerk van professionals en maatschappelijke partners komen mensen met een ongezonde leefstijl op het juiste moment op de juiste plek terecht.*
4. *Om de gezondheidsverschillen tussen inwoners met een hoge en lage positie in de samenleving te verkleinen, wordt o.a. het Jeugdfonds Sport netwerk ook de komende jaren verder versterkt.*
5. *Jongeren en jongvolwassenen zijn weerbaarder en kunnen hierdoor 'normale' stressvolle gebeurtenissen en druk vanuit hun sociale omgeving goed aan.*
6. *We streven naar een duidelijke samenwerkingsagenda van de zorgverzekeraar en de gemeente.*

MONITORING

We geven aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. Uit onderzoek van de GGD blijkt een toename van percentage Voorsternaren met gezonde leefstijl. Zie voor de huidige status van de BRAVO factoren: Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning van inwoners van de gemeente Voorst (0-100) Bijlage 4.
2. We monitoren en evalueren het aantal en type doorverwijzingen met leefstijl gerelateerde klachten vanuit huisartsen naar CJG en MNV.
3. We verzamelen ervaringscijfers en evaluaties binnen interventies (zoals bijvoorbeeld Cool 2B Fit) die we ondernomen hebben voor de doelgroepen.
4. Aan de hand van de jaarrapportages van het Jeugdfonds Sport en Cultuur krijgen we een duidelijk beeld van een toe- of afname van het gebruik van deze voorziening in de gemeente Voorst.
Aantal Jeugdfonds aanvragen in 2015: 2, 2016: 39, 2017: 48, 2018: 67, 2019: 74, 2020 kwartaal 1 + 2: 32.
5. De positieve gezondheid-insteek is vrij nieuw: voor deze aspecten zijn minder definities en meetinstrumenten voorhanden. Door vragen over specifieke begrippen als welbevinden en weerbaarheid op te nemen in de (jeugd-)monitor van de GGD krijgen we een beter beeld.
6. Er zijn afspraken gemaakt tussen de zorgverzekeraar (ENO) en de gemeente Voorst over een samenwerkingsagenda.

3.1.4 Opgave sport en bewegen:

Vorsternaren hebben volop ruimte om te bewegen

We stimuleren sporten en bewegen, zowel in georganiseerd als ongeorganiseerd verband. Het draagt bij aan een gezonde leefstijl en heeft een positief effect op de sociale samenhang. Kortom, sporten en bewegen verbetert de levenskwaliteit.

Een aantal ontwikkelingen heeft invloed op zowel de vraag naar binnensportaccommodaties als het aanbod daarvan. Het intensieve gebruik en het uitbreiden van het sportaanbod

door verenigingen geeft druk op de accommodaties. Hockey zorgt bijvoorbeeld voor een enorme bezetting in de wintermaanden en nieuw sportaanbod zoals freerunning en dans vraagt om nieuwe ruimte.

Als gevolg hiervan is er minder ruimte voor sporten in georganiseerd verband. Bovendien zijn sportaccommodaties niet meer alleen in gebruik voor het reguliere sportaanbod, maar ook voor de buurt en andere doelgroepen. Sportaccommodaties fungeren als een soort van ontmoetingsplek. Ze dragen bij aan de sociale samenhang van de gemeenschap, er wordt dagbesteding georganiseerd en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen er werkervaring op. Dus er gebeurt meer dan alleen sport voor leden.

Verder hebben verenigingen te maken met sporters die zich meer consument voelen dan onderdeel van een vereniging. Deze leden zetten zich niet actief in als vrijwilliger voor de vereniging. De verenigingen die afhankelijk zijn van vrijwilligers hebben daardoor moeite om alle activiteiten te blijven uitvoeren en komen daardoor onder druk te staan.

Ook hebben we de komende jaren te maken met veranderingen in het sport- en beweggedrag als gevolg van demografische veranderingen. De vergrijzing vraagt om een verandering van het sportaanbod en we zien dat hoogopgeleiden steeds vaker (ongeorganiseerd) sporten in vergelijking met laagopgeleiden. Daarnaast komt er steeds meer commercieel sportaanbod. Hierdoor vertrekken leden en wordt de financiële druk hoger voor verenigingen. Een vraagstuk is dan ook of verenigingen commercieler moeten gaan werken om aantrekkelijk te blijven. Technologische ontwikkelingen kunnen het in de toekomst aantrekkelijker maken om te gaan sporten (denk bijvoorbeeld aan gaming en interactieve sportzalen). Dit vraagt om veranderingen bij de verenigingen en aanpassingen aan de accommodaties.

Tot slot hebben we te maken met de toegankelijkheid van sport- en beweegmogelijkheden voor kwetsbare en mindervalide mensen. We willen dat meer doelgroepen kunnen meedoen aan het reguliere sportaanbod en erbij horen. Dit vraagt om een aanpassing van de trainingen zodat deze passen bij de verschillende doelgroepen.

WAAR STAAN WE NU?

De vraag om tijd en ruimte voor sport is groter dan waar de binnensportaccommodaties in kunnen voorzien. We willen vraag en aanbod beter op elkaar laten aansluiten. Met die reden is in 2018–2019 een behoefteonderzoek naar binnensportaccommodaties gedaan door het ICS. Het doel van dit onderzoek was om vraag en aanbod naar accommodaties in Voorst in beeld te brengen. De conclusie luidde dat op de korte termijn meer capaciteit beschikbaar mogelijk is door het optimaliseren van de planning. Op de lange termijn kan gekeken worden of er voldoende ruimte is in de accommodaties. In 2022 vindt de sloop van de gymzaal van het (oud) Veluws College plaats. Hierdoor neemt de druk op de andere accommodaties toe. De huidige, maar ook de toekomstige behoefte aan binnensportaccommodaties is, rekening houdend met de leerlingen- / en bevolkingsprognoses en trends in sportdeelname, groter dan het aanbod.

Daarnaast staan we voor de vraag hoe we kwetsbare mensen bereiken die met hulp van sport en bewegen hun zelfredzaamheid kunnen verstevigen, en daarmee sociaal-emotionele klachten kunnen voorkomen.

Ontwikkelingen als 'open club' en 'vitaal sportpark' vragen om ruimere openingstijden van accommodaties. Deze ontwikkelingen stimuleren het gebruik van ruimtes door bijvoorbeeld burens of andere niet-leden. De accommodaties moeten dan ook overdag open zijn en dat vraagt extra inspanning van vrijwilligers. Wellicht biedt meer samenwerking tussen verenigingen een oplossing zodat vrijwilligers breder en minder vaak kunnen worden ingezet.

Door (vooral vanuit de Omgevingswet) de inrichting van de buitenruimte aantrekkelijk en toegankelijk te maken voor het ongeorganiseerde sporten en bewegen zijn er meer en betere mogelijkheden tot fietsen, wandelen, bootcamp, hardlopen etc

Tot slot is in nauwe samenwerking met lokale partijen een Sport- en Bewegakkoord tot stand gekomen. Hier staat één ding centraal: iedereen moet kunnen sporten, nu en in de toekomst. Jong en oud, met of zonder beperking, dichtbij en veilig. We sluiten met de in de onderliggende nota gestelde ambities aan bij de onderwerpen uit het Sport- en Bewegakkoord: Dichtbij en Toegankelijk, Gezonde Sportorganisaties, Buurt Onderwijs & Sport en Het Goede Voorbeeld. Daarnaast geeft het akkoord invulling aan de uitvoering van deze opgave.

In Bijlage 4 leest u de GGD cijfers over sport en bewegen in de gemeente.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *We verhogen sport- en beweegdeelname van alle inwoners, ook van kwetsbare mensen, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd.*

2. *We zorgen voor duurzame, toekomstbestendige sportaccommodaties met krachtige verenigingen waarbij samenwerking tussen verenigingen gestimuleerd wordt.*
3. *De sportvereniging fungeert ook als ontmoetingsplek wat zorgt voor sociale binding en participatie.*

MONITORING

We monitoren en evalueren de volgende cijfers en afspraken:

1. Het percentage mensen dat beweegt en sport. Onder meer op basis van GGD-onderzoek. Huidige cijfers leest u in Bijlage 4.
2. a. Een vitaliteitscan (van bijvoorbeeld het Mulier Instituut) laat zien hoe vitaal de vereniging is op bijvoorbeeld het gebied van financiën, vrijwilligers, beleid en accommodaties.
b. Jaarlijks initieert de Koepel (binnensportaccommodaties) voorafgaand aan het nieuwe seizoen een gebruikersavond. We maken zowel de inroostering als ook de wensen en behoeften vanuit de (structurele) gebruikers bespreekbaar.
3. a. Een onafhankelijk adviesbureau doet onderzoek naar relevante trends en ontwikkelingen op het gebied van sociale binding en participatie waarna een denktank wordt samengesteld met enkele grootgebruikers van binnen- en buitensport.
b. Inzetten op meer inclusief sporten doen we door aan te sluiten bij opgave 3.3.4 Inclusieve samenleving.

3.1.5 Opgave verstandig omgaan met middelengebruik:

Voorstenaren zijn zich bewust van de gevaren van alcohol, roken en drugs

Middelengebruik is van alle tijden. Er duiken regelmatig nieuwe middelen op, denk bijvoorbeeld aan lachgas. Drugs horen er in onze samenleving bij. Alcoholgebruik is geaccepteerd en de gevolgen daarvan voor de gezondheid worden onderschat. Roken is erg verslavend en verhoogt

het risico op allerlei ziektes. Drugsgebruik dat verder gaat dan experimenteren kan leiden tot verslaving, wat vervolgens weer tot andere ernstige problemen kan leiden.

Overmatig middelengebruik leidt tot grote (gezondheids) problemen. Uit de analyse van VodL lijkt een toename van drugsgebruik, maar dit is niet zichtbaar en vrijwilligers/handhavers lopen achter op de trends. Bovendien kun je gemakkelijk aan middelen komen en willen jongeren nu eenmaal experimenteren. Waarbij zij zich niet altijd bewust zijn van de gevaren. Verveling, te veel aan vrije tijd, is een belangrijke factor die leidt tot experimenteren met genotsmiddelen. Ook de groepsdruk onder jongeren is groot wat negatief uitwerkt.

Het drankgebruik onder jongeren in de gemeente Voorst is hoog en handhaving van NIX18 onder jongeren is voor vrijwilligers erg lastig. Gelukkig wordt de groep jongeren die drinkt kleiner en jongeren beginnen ook later met drinken. De groep die wel alcohol drinkt, drinkt stevig en te veel.

Er is geen (toe)zicht op het drankgebruik van jongeren in de keten en het indrinken thuis is erger geworden. Handhaving van te strak beleid door de gemeente werkt juist alcoholgebruik in de hand. En ouders geven het verkeerde voorbeeld en zijn te makkelijk. Ook onder volwassenen is er sprake van stevig drankgebruik vanuit gewoonte, vanwege vrije tijd of door eenzaamheid. Er is

nog te weinig aandacht voor overmatig alcoholgebruik onder volwassenen. (Bron: VodL, GGD jongvolwassenen monitor 2019 en GGD-volwassenenmonitor 2017).

WAAR STAAN WE NU?

In het Nationaal Preventieakkoord heeft de overheid met tal van organisaties afspraken gemaakt om het gebruik van genotsmiddelen terug te dringen. Op lokaal niveau sluiten we een Lokaal Preventieakkoord (zwaar) alcoholgebruik, het Drankakkoord. Daarnaast sluiten we aan bij het regionale Project Rookvrije Gemeente. Met (sport)verenigingen, scholen, horeca en anderszins betrokken organisaties wordt samengewerkt. Zodat we inwoners, vooral jongeren, bewust maken van de negatieve effecten van het gebruik van alcohol en roken.

Met sleutelpartijen uit de Voorster samenleving, en iedereen die zich medeverantwoordelijk voelt voor dit maatschappelijk probleem, dragen we dezelfde boodschap uit. We beogen een versnelde normverandering: alcohol drinken en roken is niet langer normaal. Als je alcoholische consumpties laat staan en geen sigaret rookt, dan vinden we dat met z'n allen normaal of misschien wel stoer. We nemen de tijd met een langere periode om deze gedragsverandering te stimuleren.

Alcohol gebruik en roken kan de weg naar drugs vergemakkelijken. Daarom is de aandacht voor alcohol en roken zo belangrijk. Het drugsgebruik in onze gemeente is laag, maar het is er wel. De onbekendheid van de nieuwe drugs maakt signaleren lastig. Daarom is signaleren van drugsgebruik en het snel reageren daarop belangrijk. Samenwerken tussen scholen, jongerenverenigingen, sportverenigingen, dorpen en professionals is belangrijk evenals een samenhangende aanpak van preventie (waaronder voorlichting) en handhaving.

Cijfers over roken en alcoholgebruik leest u in Bijlage 4. De cijfers over softdrugs- en middelengebruik leest u in Bijlage 5.

AMBITIE

Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. *Meer Voorsternaren zijn zich bewust van de gevolgen van alcohol, roken en drugs. Specifiek richten we ons erop om ouders en opvoeders bewust te maken van de invloed die zij hebben op hun kinderen.*
2. *Met partners uit de samenleving promoten we gezondheid zodat het binnen 5 jaar niet meer gewoon is dat jongeren onder de 18 jaar alcohol drinken en gaan roken. En ook volwassenen zijn minder alcohol gaan drinken en stoppen met roken.*
3. *Een preventieve aanpak in combinatie met handhaving, voorkomt problematisch middelen gebruik.*

MONITORING

We geven aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. Uit de GGD-monitor voor Jeugd VO (voorheen E-MOVO), Jeugd Praktijkonderwijs en Volwassenen en Ouderenmonitor blijkt een daling van het alcoholgebruik, het rookgedrag en het drugsgebruik. Voor de huidige cijfers kijkt u in Bijlage 4 en 5.
2. Er is een gezamenlijke (met partners in de Voorster samenleving) en jaarlijks opgestelde actie-agenda omtrent alcoholgebruik en de rookvrije generatie.
3. We monitoren de voortgang en het uitvoeren van de acties uit het lokale drankakkoord, het regionale project Rookvrije Generatie en activiteiten rondom preventie drugsgebruik.
4. Handhaving en preventie werken nauw samen op het gebied van problematisch middelengebruik. Dit zien we terug in de gezamenlijke ontwikkeling van nieuwe vormen van preventieve aanpak.

3.2 Thema Leefbaarheid

Wij vinden het belangrijk dat het leven in alle Voorster kernen goed is. De basis hiervoor is er. Onderzoeken en cijfers (Waarstaatjegemeente.nl, 2020, De Rekenkamercommissie Voorst, 2020) wijzen uit dat de sociale samenhang en veiligheid in Voorst als bovengemiddeld wordt ervaren. Dat is niet in de laatste plaats te danken aan veel prachtige maatschappelijke initiatieven. Maar Voorst heeft ook uitdagingen. Daar gaan we de komende jaren op inzetten.

In de gemeente Voorst komt er, net als in grote delen van Nederland, veel op de dorpen af. Zoals veranderende demografische omstandigheden (vergrijzing en ontgroening) en trends als schaalvergroting en digitalisering. Als gevolg hiervan zijn er soms minder voorzieningen direct in de buurt. Maar er zijn ook uitdagingen rondom verschillende vormen van duurzame landbouw, de energietransitie en het klimaatvriendelijk inrichten van de openbare ruimte. Thema's waarover de gemeente de komende jaren (verder) in gesprek gaat en die invloed hebben op de leefomgeving en activiteiten van inwoners, ondernemers en dorpsbelangenorganisaties. Binnen de gemeentelijke organisatie is samenwerken met het fysiek domein dan ook het uitgangspunt. Succesvoorbeelden hiervan zijn de processen rondom Polder Nijbroek en de Kanskaart Teuge.

Tegelijk zijn inwoners zelf zeer inventief in hun oplossingen om de leefbaarheid van de 12 dorpen op peil te houden. Elk dorp kent wel haar dorpsfeest of dorpsquiz en een sterk verenigingsleven. Daarnaast zetten steeds meer mensen zich heel praktisch in voor hun dorp. Dit komt mede door de succesvolle inzet van dorpscontactpersonen, iets wat vrij uniek is onder gemeentes binnen de Provincie Gelderland. Enkele voorbeelden: van de aanleg van jeu de boulesbanen tot het oprichten van breiclubjes en van de Herensoos tot een heuse ontmoetingstuin. Er is zelfs een vrijwilligersinitiatief om het vervoer binnen

de dorpen een impuls te geven, zodat minder mobiele of eenzame senioren makkelijk bij hun ontmoetingsactiviteit in het dorpshuis kunnen komen.

Door middel van de onderstaande ambities werken we graag verder aan de leefbaarheid van de dorpen. Ook dragen we zo bij aan streefbeeld drie en vier van Voorst onder de Loep: De kwaliteit van leven in al onze kernen is goed. En we zijn nieuwsgierig, open en respectvol naar elkaar.

3.2.1 Opgave bruisende dorpen:

de kwaliteit van leven is goed in alle Voorster kernen

De gemeente werkt samen met andere professionals en inwoners aan een aantrekkelijke, bloeiende en leefbare gemeenschap. Een Voorster samenleving waarin iedereen mee kan doen en er volop aandacht is voor elkaar. En waarin er initiatief wordt genomen om het leven in de buurten nóg fijner en mooier te maken. Twaalf bruisende dorpen dus.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een gemeentelijke organisatie die onderdeel is van de samenleving. Een gemeente Voorst die goed zichtbaar en makkelijk benaderbaar is. Zo kunnen we de gezamenlijke kennis en ervaringen van inwoners, ambtenaren en bestuurders nog beter inzetten. Co-creatie is dus het sleutelwoord: inwoners werken samen met de gemeente en andere organisaties aan hun leefomgeving. Met de dorpen (dorpsvertegenwoordigers) en initiatiefnemers hebben we een goede vertrouwensband, zodat we zoveel mogelijk samen kunnen optrekken. We dagen de dorpen uit om met mooie ideeën te komen, en als deze passen bij de gemeentelijke ambities helpen we – waar dat nodig is – mee om die ideeën waar te maken. Dát is het Voorster ‘Right-to-challenge’.

WAAR STAAN WE NU?

We zijn trots op wat we in de afgelopen jaren hebben opgebouwd. We hebben een stevig basisnetwerk met de dorpen. De investeringen in de relaties met de dorpsbelangenorganisaties en de dorpscontactpersonen betalen zich uit. Er mag wel nog meer helderheid komen over de verdeling van taken tussen een dorpscontactpersoon en een dorpsbelangenorganisatie.

In de dorpen bestaan veel ontmoetingsactiviteiten. Ook de samenwerking met Stichting Mens en Welzijn Voorst werpt zijn vruchten af. De medewerkers van Stichting Mens en Welzijn staan steeds meer midden in de samenleving, denk bijvoorbeeld aan de buurtsportcoach, de ouderenadviseur, de mantelzorgconsulent en de Vrijwilligers Centrale Voorst (VCV). Vrijwilligersorganisaties krijgen daarmee de ondersteuning die ze nodig hebben.

We zien echter nog veel kansen om ons netwerk verder te versterken. Dat vraagt een bredere inzet en betrokkenheid

van zowel de gemeentelijke organisaties als onze partners in het netwerk. Zo is de nieuwe dienstverleningsvisie – van waaruit gezocht wordt naar de beste inrichting van de gemeentelijke dienstverlening vanuit het perspectief van alle inwoners, ondernemers en bezoekers – vooralsnog gericht op het werken vanuit het vernieuwde gemeentehuis. De transformatieopgave, gericht op het blijven ontwikkelen van de gemeentelijke organisatie, ligt echter juist ook buiten het gemeentehuis. Hier werken we de komende jaren aan. Ook de pilot met een Cultuurcoach draagt hieraan bij. De Cultuurcoach is een toevoeging aan het netwerk van de VCV en de coördinator maatschappelijke initiatieven. Samen met alle vrijwilligers, verenigingen, ondernemers en inwoners laten zij de dorpen letterlijk bruisen.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. We werken samen met de dorpsbelangenorganisaties aan dorpsvisies en jaarplannen. Deze vormen kaders voor subsidieverlening.

We ondersteunen de dorpsbelangenorganisaties die een proces voor een dorpsvisie willen starten.

In het jaarplan staan de geplande activiteiten van een dorpsbelangenorganisatie voor het komend jaar, met een heldere rolverdeling tussen dorpscontactpersoon en dorpsbelangenorganisatie. Op basis van het jaarplan verzorgen we de jaarlijkse subsidieverlening.

2. We intensiveren ontmoetingen tussen dorpen, ontmoetingsplekken en initiatiefnemers.

3. We bestendigen het digitale dorpsplein KijkindeKernen.nl en breiden het uit.

4. We gaan samen met IJsseldal Wonen, Mens en Welzijn en actieve Twellonaren werken aan een gebiedsgerichte aanpak voor Twello.

We versterken de ontmoetingsplekken. Welke ontmoetingsplekken zijn er al? En waar missen deze? Per wijk bekijken we ook de behoefte voor een wijkcontactpersoon.

5. We stimuleren en ondersteunen initiatiefnemers met ideeën voor hun buurt.

We jagen buurtinitiatieven nadrukkelijker aan en initiatiefnemers moeten makkelijk hun idee kenbaar kunnen maken aan de gemeente. De mogelijkheden communiceren we nog beter dan nu het geval is. Waar nodig geven we initiatiefnemers een zetje. Dat kan op allerlei manieren, zoals het verbinden met andere inwoners, het op weg helpen bij de zoektocht naar fondsen en subsidies, in de communicatie naar buurtbewoners of met een kleine financiële bijdrage. We onderzoeken ook de mogelijkheid om dorpen hun eigen dorpsbudget voor maatschappelijke initiatieven te laten beheren. Dorpen staan daarmee meer in eigen regie en hebben meer slagkracht. Er is zo ruimte voor dorpen om hun 'lokale kleur' (unieke eigenschappen) meer zichtbaar te maken.

6. We versterken de positie van cultuur in de dorpen en ondersteunen nieuwe samenwerkingen tussen en met culturele organisaties.

7. We betrekken de gemeentelijke organisatie beter bij genoemde speerpunten.

MONITORING

We geven aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. Elk dorp heeft een dorpsvisie en jaarplan (voor Twello geldt een andere aanpak).

2. Dit is een doorlopend proces en hoeft niet voor alle dorpen binnen de termijn van deze kadernota te zijn afgerond.

3. Bijeenkomsten evalueren we met initiatiefnemers van activiteiten die bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen.

a. Elk dorp levert een bijdrage aan het digitale dorpsplein Kijk in de Kernen

b. We evalueren reacties en leescijfers van Kijk in de Kernen en door middel van storytelling brengen we de activiteiten die bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen in beeld.

4. Er zijn voor inwoners van Twello voldoende mogelijkheden om elkaar te kunnen ontmoeten en er zijn waar gewenst contactpersonen in elke wijk (vrijwillig buurtverbinders of anderszins).
5. We doen tevredenheidsonderzoeken onder initiatiefnemers van activiteiten die bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen.
6. De pilot voor de Cultuurcoach wordt midden 2021 geëvalueerd.
7. Bij de uitwerking van de ambities zijn medewerkers van alle gemeentelijke domeinen betrokken.

3.2.2 Opgave vrijwillige inzet:

vrijwilligers blijven zich inzetten voor de dorpen

Vrijwilligers zijn onmisbaar in onze samenleving. Zij houden het verenigingsleven draaiend, dragen zorg en aandacht voor elkaar en ontplooiën allerlei maatschappelijke initiatieven. Bijvoorbeeld op het gebied van energiebesparing en landschapsonderhoud. Maar ook in het dorpshuis of bij de muziekvereniging. Vrijwilligers zijn gelukkig overal en van onschatbare waarde. Zonder vrijwilligers kunnen we de kwaliteit van de huidige én toekomstige samenleving niet op peil houden. Daarom investeren we in vrijwilligersondersteuning.

WAAR STAAN WE NU?

De organisaties en verenigingen in de dorpen gaan met hun tijd mee: vrijwilligerswerk wordt flexibeler en meer projectmatig en daarmee incidenteel georganiseerd. Ook worden communicatiemiddelen als een buurt-whatsapp gebruikt, naast de gebruikelijke persoonlijke contacten. Vrijwilligerswerk wordt toegankelijker, ook voor jongere doelgroepen. We schuiven daarmee langzaam naar de term 'burgerschap': het is heel normaal dat je omkijkt naar elkaar en het verenigingsleven én om iets terug te doen voor je dorp. Hierdoor worden over het algemeen nog voldoende vrijwilligers gevonden en is de bereidheid om bij te dragen groot.

Uit het onderzoek van Voorst onder de Loep en de gesprekken met stakeholders blijkt dat er wel zorgen zijn over de ouder wordende vrijwilliger en de demografische veranderingen (zie paragraaf 2.1). Op dit moment verrichten relatief veel 60+'ers het vrijwilligerswerk. Als deze groep straks te oud is om vrijwilligerswerk te doen, en mogelijk zelf afhankelijk wordt van vrijwilligers, zijn er dan nog voldoende vrijwilligers voor het werk dat er ligt?

Uit de evaluatie van het mantelzorg - en vrijwillige inzetbeleid uit 2019 komen enkele aandachtspunten. Zo blijkt de druk op vrijwilligers hoog en is er binnen de zorg weinig aandacht voor de relatie tussen de beroepskracht en de vrijwilliger. Ook worden vrijwilligers nog onvoldoende ingezet als aanvulling op hulpverleningstrajecten die ter preventie of het uitstellen van zorg dienen. Tijdens de coronacrisis zijn belangrijke stappen gezet om dit te verbeteren en te verbinden; een succes dat een vervolg moet krijgen. Ook zien we dat vrijwilligers een belangrijke rol spelen in het langer thuis wonen van inwoners en dat zij mantelzorgers op vele manieren ondersteunen. Tot slot bleek uit de evaluatie dat de VCV zich moet blijven doorontwikkelen.

De VCV binnen Mens en Welzijn Voorst, bestaat in zijn huidige vorm nu drie jaar. De afgelopen jaren heeft de VCV moeten investeren in de organisatie en zijn netwerk. Deze bodem is nu gelegd. Zo werkt de VCV veel nadrukkelijker samen met de dorpscontactpersonen en de coördinator maatschappelijke initiatieven van de gemeente. Door een betere bekendheid krijgt de VCV meer waardevolle informatie van organisaties in de dorpen en kunnen zij hier een concreet aanbod op faciliteren. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in het collectief maken van het aanbod voor deskundigheidsbevordering. Ook is er nu jaarlijks een vrijwilligersmarkt en wordt er twee keer per jaar een Sociaal Café georganiseerd vanuit het Platform Versterking Vrijwilligersorganisaties. De organisatie is hiermee klaar voor het ontwikkelen en uitzetten van vernieuwende ideeën.

De opgave voor vrijwilligers kan niet los worden gezien van de opgave voor Bruisende dorpen (3.2.1) en voor Mantelzorg (3.5.4).

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

- 1. Organisaties zijn in staat om voldoende vrijwilligers aan te trekken en te behouden.*
- Op advies van stakeholders vragen we de dorpen zelf uit te werken hoe zij voldoende vrijwilligers gaan houden. Hiervoor zoeken we aansluitingen bij de dorpsplannen (opgave 3.2.1 Bruisende Dorpen)*
- 2. Al onze vrijwilligers voelen zich ondersteund en zijn toegeerust om hun vrijwilligerstaken en verantwoordelijkheden te kunnen uitvoeren.*
- 3. We versterken de samenwerking tussen de informele zorgvrijwilligers en zorgorganisaties.*
- 4. We laten de VCV goed aansluiten bij behoefte van de dorpen.*

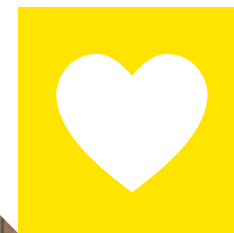
MONITORING

We geven aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren:

1. In de ontwikkelde dorpsplannen is uitgewerkt hoe de dorpen voldoende vrijwilligers behouden. Hierbij sluiten we aan op opgave 3.2.1 Bruisende Dorpen. In 2024 evalueren we met de dorpen de ontwikkeling van vrijwillige inzet in de dorpen. Met de dorpen en de VCV blijven we in gesprek over de lokale situatie rondom het behouden van voldoende vrijwilligers. Waar gewenst kunnen we samen gemeentebreed extra aandacht hiervoor vragen via een (communicatie) campagne.
2. We houden in 2021 een 0-meting onder vrijwilligers om de mate waarin zij zich ondersteund voelen en toegeerust zijn voor hun vrijwilligerstaken te meten (schaal 1 tot 10) en de verhalen op te halen. De 0-meting

gebruiken we om eventueel extra interventies te doen om de druk bij vrijwilligers te verlagen.

3. We hebben een aanpak ontwikkeld om vrijwilligers en initiatiefnemers te laten bijdragen aan het versterken van de samenleving.
4. In de afspraken met Stichting Mens en Welzijn is de nieuwe rol van de VCV uitgewerkt.

3.3 Thema Meedoen

We willen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. De meeste Voorsternaren lukt dat ook. Zij vinden hun weg in werk of dagbesteding. Voor sommigen is dit echter minder vanzelfsprekend. Zij hebben moeite om mee te komen.

Het lukt mensen om verschillende redenen niet om mee te komen. Ze leven in armoede, ervaren gevoelens van eenzaamheid of hebben geen (net)werk. Ook heeft een deel van onze inwoners last van de toenemende complexiteit van de wereld en de digitalisering van administratie en communicatie. Dit betreft onder meer laaggeletterden, ouderen, mensen met een verstandelijke beperking, mensen met niet aangeboren hersenletsel en mensen met een migratie-achtergrond.

Aan de mensen die zich niet op eigen kracht kunnen redden in onze samenleving, bieden wij ondersteuning, zodat ook zij zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen. Dit past binnen streefbeeld vijf en (deels) zes van Voorst onder de Loep: we maken allen deel uit van de samenleving en we zorgen voor elkaar.

3.3.1 Opgave eenzaamheid:

minder Voorsternaren voelen zich eenzaam

Vanuit de doelen van de Wmo (bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van burgers) en de Wet publieke gezondheid (voorkómen van gezondheidsproblemen) hebben gemeenten de taak om aandacht te besteden aan het vroegtijdig signaleren, voorkómen en verminderen van eenzaamheid. Dit is belangrijk omdat vereenzaming ten koste gaat van het emotionele en fysieke welbevinden. Eenzaamheid draagt bij aan uiteenlopende psychische en fysieke klachten, zoals depressie, dementie, verslaving, beroertes, slaapproblemen en hart- en vaatziekten (Movisie, 2020).

WAAR STAAN WE NU?

Meer dan de helft van de 75-plussers voelt zich (weleens) eenzaam (Ministerie van VWS, 2018). Dat is een grote groep, die gezien de vergrijzing steeds groter wordt. De GGD-gezondheidsmonitor (2016) laat zien dat 38% van de 65-plussers in Voorst aangeeft eenzaam te zijn. En hoewel dit minder is dan het landelijke percentage (44%), is het wel een behoorlijke stijging ten opzichte van 2012 (31,1%). Daarmee vormen de ouderen de belangrijkste doelgroep in deze opgave.

Het ministerie van VWS wil het tij keren en de eenzaamheid onder ouderen verminderen. Daartoe stelde ze het Actieprogramma 'Een tegen eenzaamheid' op, dat wij binnen de gemeente Voorst lokaal zullen vormgeven.

Eenzaamheid kent drie vormen: sociale eenzaamheid (het gebrek aan contact), emotionele eenzaamheid (het gemis van een persoon) en existentiële eenzaamheid (gemis van zingeving in je leven). Het gemeentelijk beleid richt zich met name op de eerste twee vormen, omdat we van mening zijn dat we bij deze vormen van eenzaamheid een faciliterende rol kunnen vervullen.

Eenzaamheid is lastig te signaleren en daarmee moeilijk te voorkomen. In de gemeente bestaan verschillende projecten die gericht zijn op het verminderen van eenzaamheid, bijvoorbeeld het bezoeken van 75-plussers. Maar er is voornamelijk weinig aandacht voor het signaleren ervan. Hierdoor bereiken we relatief weinig mensen. Voor een effectieve signalering is het belangrijk dat de samenleving zich bewust is van het (groeierende) probleem van eenzaamheid.

Het aanbod dat verschillende partijen binnen de gemeente bieden is voornamelijk weinig op elkaar afgestemd en van uitwisseling is nauwelijks sprake. We willen dat betrokken partijen gezamenlijk afspraken maken om het probleem van eenzaamheid in samenwerking verder op de kaart te

zetten en beter te kunnen signaleren. De bestaande aanpak wordt doorontwikkeld tot een eigentijdse aanpak.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *We willen eenzaamheid zoveel mogelijk voorkomen.*
2. *We bereiken eenzame mensen beter met ons aanbod.*

Hiertoe is het belangrijk dat we eenzaamheid bespreekbaar maken en dat het geen taboe is. Verder moeten we in staat zijn tijdig signalen van eenzaamheid te herkennen en te signaleren op het moment dat mensen kwetsbaar zijn. Daarvan kan sprake zijn na specifieke levensgebeurtenissen zoals het overlijden van een partner, een scheiding of het hebben van schulden. Immers dan is de kans het grootst om iets te bewerkstelligen. Ook hebben we meer inzicht nodig in welke groepen in onze gemeente risico lopen om eenzaam te worden. Bovendien moeten we weten wat we kunnen doen en naar wie we kunnen doorverwijzen als we eenzaamheid signaleren (kennis van en in de keten). Tot slot is het zaak om voldoende mogelijkheden en passende activiteiten te bieden om eenzaamheid vroegtijdig te voorkomen en te verminderen.

MONITORING

Naast de GGD-gezondheidsmonitor met cijfers over de mate van eenzaamheid in de gemeente willen we onze ambities monitoren.

1. Er zijn afspraken gemaakt met een aantal subsidiepartners, zoals Stichting Mens en Welzijn, MEE Veluwe en Stimenz, over een gezamenlijke aanpak.
2. We hebben een aantal doelgroepen benoemd waarop we ons richten.
3. Er is een lokale coalitie van organisaties tegen eenzaamheid die voorziet in mogelijkheden en activiteiten om eenzaamheid te voorkomen en te verminderen.
4. We hebben een duidelijk werkproces rond de aanpak van eenzaamheid.

5. Er is meer aandacht voor de bewustwording van eenzaamheid met behulp van verschillende vormen van communicatie. Te denken valt aan artikelen in het Voorster Nieuws, op Kijk in de Kernen en mogelijk nog andere, te ontwikkelen vormen.

3.3.2 Opgave laaggeletterdheid:

minder Voorsternaren ervaren belemmeringen door laaggeletterdheid

Voor laaggeletterden – mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen of het gebruiken van een computer of smartphone – is het lastig om mee te doen in de samenleving. Ze lopen dagelijks tegen allerlei praktische problemen aan. Zoals het moeilijk kunnen lezen van bijsluiters, aanvragen van voorzieningen, schrijven van sollicitatiebrieven of kunnen voorlezen aan kinderen. Dit ligt overigens niet altijd aan het leesniveau van de laaggeletterden; veel correspondentie, brochures en formulieren zijn niet in begrijpelijke taal (B1-niveau) geschreven.

In veel gevallen worden de problemen van laaggeletterden ernstig: de helft van de mensen met schulden is laaggeletterd (Keizer, 2018). Zij hebben vaak moeite met budgetteren en het lezen van brieven van officiële instanties. Inzetten op laaggeletterdheid heeft direct effect op het welzijn van inwoners. Mensen zijn zelfredzamer en voelen zich fysiek en mentaal gezonder. Ook komen mensen minder snel in de problemen (Stichting Lezen en Schrijven, 2014).

Het percentage laaggeletterden in Voorst wordt geschat op ongeveer 17% van de bevolking (Geletterdheid in zicht, 2020). Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 12%. Veruit de grootste groep bestaat uit autochtone werkkenden (50+) met kinderen. Deze groep wordt gevolgd door autochtone niet-actieven (50+) met een gezin.

Laaggeletterdheid staat landelijk hoog op de agenda. De nieuwe ambities van het Rijk in de aanpak van

laaggeletterdheid 2020–2024 zijn vertaald naar een regio-plan voor onze arbeidsmarktregio. Momenteel werken wij samen met partners aan een integrale en lokale aanpak om het percentage laaggeletterden te verminderen. Een integrale aanpak betekent dat er samenhang is in de aanpak tussen verschillende onderdelen. Waarbij professionals samenwerken en processen, werkwijze en expertise op elkaar afstemmen om tot een gezamenlijk plan voor de aanpak van laaggeletterdheid te komen.

WAAR STAAN WE NU?

Binnen de gemeente Voorst bestaat een behoorlijk aanbod aan cursussen en begeleiding voor laaggeletterden. Gezien de omvang van het aantal laaggeletterden in de gemeente en het aantal laaggeletterden dat gebruik maakt van dit aanbod, moeten we echter concluderen dat we met het huidige aanbod te weinig mensen bereiken. We kunnen meer mensen helpen als we ze met het aanbod beter weten te bereiken. Ook zijn we nu onvoldoende in staat om laaggeletterdheid te signaleren. Veel potentiële verwijzers zijn zich niet bewust van het probleem van laaggeletterdheid, weten niet waarop ze moeten letten of durven niet over het onderwerp te beginnen. Er is nog onvoldoende sprake van een integrale aanpak.

Verwijzers kunnen hulpverleners zijn, maar ook balie-medewerkers, werkgevers, huisartsen, sportverenigingen maar ook familie, burens etc. De doelgroep zelf is creatief en geoefend in het verbergen van het niet kunnen lezen of schrijven. Het erkennen en aanpakken van achterstand met lezen en schrijven is belangrijk, ook bij kinderen. Vroeg signaleren werkt preventief. En door te signaleren bij kinderen hebben we via hun ouders een ingang tot volwassen laaggeletterden.

Tot slot zijn we goed op weg met het schrijven in begrijpelijke taal, maar is er nog veel informatie en communicatie die te moeilijk is opgeschreven. Als we willen dat ook mensen met een lage taalvaardigheid de brieven en informatie begrijpen, moeten we ze opstellen in duidelijke taal.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

- 1. We bereiken meer mensen die laaggeletterd zijn*
We intensiveren de aanpak van laaggeletterdheid door professionals, inwoners en bedrijven meer bewust te maken van het probleem van laaggeletterdheid en geven ze handreikingen om te signaleren en te handelen.
- 2. Meer NT1-ers (inwoners met Nederlands als moedertaal) maken gebruik van het aanbod.*
- 3. We helpen laaggeletterden beter met ons aanbod.*
- 4. De gemeentelijke informatie is voor vrijwel alle inwoners begrijpelijk.*

MONITORING

We geven aan hoe we evalueren en signaleren en welke afspraken we maken.

1. We monitoren de aantallen signaleerders en maatwerktrainingen.
2. We houden het aantal deelnemers aan het bestaande aanbod bij en hoe ze het aanbod hebben gevonden.

3. Er is een aanpak laaggeletterdheid die het werkproces beschrijft van toegang en verwijzing tot aanbod.
4. Alle gemeentelijke informatie en communicatie is in 2024 op B1-niveau geschreven.

3.3.3 Opgave armoede en schulden:

minder Voorsternaren hebben financiële problemen

Armoede is niet alleen een geldprobleem, maar armoede en schulden staan wel nauw met elkaar in verbinding. Armoede is een complex van achterstanden, die elkaar onderling versterken en zorgen voor een verwijdering van de rest van de samenleving. Het gaat om achterstanden in gezondheid, werken, wonen, opleiding, vaardigheden, maatschappelijke deelname en vrijetijdsbesteding. Armoede kan een persoon beperken in lichamelijk en geestelijk opzicht en schaamte leidt tot sociale uitsluiting en (problematische) schulden.

Schulden ontstaan vaak door een combinatie van verschillende oorzaken. Dat kunnen gebeurtenissen zijn, maar kennis, vaardigheden en het gedrag van de schuldenaar zijn ook bepalend. Veranderingen in levensfase, zoals

het krijgen van een kind, echtscheiding of overlijden zijn voorbeelden van life events, die problemen kunnen veroorzaken. Ontslag, met pensioen gaan en slecht financieel beheer hebben direct invloed op het budget. En ook psychosociale factoren als gebrek aan weerbaarheid, compensatiegedrag en verslaving hebben invloed op de financiële positie van mensen. Tot slot spelen snelle veranderingen in regelgeving, uitkeringen en toeslagen een rol waardoor mensen het overzicht over hun financiën verliezen.

In de gemeente Voorst leven een kleine 800 mensen in (stille) armoede, ondanks de daling van de armoedecijfers. Het gaat om 3,4% van de huishoudens in 2017, waar het landelijk gemiddelde 5,7% is (SCP, 2019). Uit cijfers van de GGD-NOG blijkt dat in de gemeente Voorst ongeveer 4% van de inwoners grote moeite heeft om rond te komen.

WAAR STAAN WE NU?

Omdat we armoede willen voorkomen wijzen we mensen in armoede op voorzieningen en stimuleren we deelname aan de samenleving. Belangrijke verbindingen zijn er met werkgelegenheid en laaggeletterdheid. Steeds meer inwoners maken gebruik van onze minimaregelingen en bijzondere bijstand. Na het herv verzekeren van het eigen risico in de gemeentepolis (collectieve zorgverzekering) is het aantal deelnemers in vier jaar tijd gestegen van 260 naar 587 deelnemers. Een andere positieve ontwikkeling is dat het JeugdFonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld een groeiend aantal kinderen ondersteunen. Ondanks deze stijging bereiken we nog altijd een groep mensen (in stille) armoede niet.

Voor mensen met schulden verbeterden we afgelopen jaar onze werkwijze en er is een aanvullende kadernota schuldhulpverlening opgesteld. We hebben nu meer aandacht voor preventie, vroegsignalering en nazorg, financiële, psychosociale en praktische ondersteuning. Samen met onze partners Stimenz, Plangroep en Stichting Mens en Welzijn werken we aan het finetunen van de processen

en de monitoring. Om te voorkomen dat mensen met financiële zorgen of schulden steeds verder in de problemen komen, is het nodig dat gemeenten op tijd informatie krijgen over betalingsachterstanden. We helpen mensen met schulden sneller, zonder privacyregels te schenden. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is hierop aangepast.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. Voorkomen dat mensen met financiële zorgen in de problemen komen.

Wij willen door het intensiveren van de vroegsignalering mensen eerder in beeld krijgen en houden. Door actief aan de slag te gaan met signalen en het aanbieden van bijvoorbeeld budgetcoaching, inzet van de Formulierenbrigade of psychosociale ondersteuning stromen minder mensen door naar schuldregelingen.

2. We bereiken mensen in (stille) armoede steeds beter.

Wij willen zowel volwassenen als kinderen met slimmere communicatie en een andere tone of voice beter bereiken. Dit betekent een meer integrale aanpak. Het MNV speelt hierin een rol, maar ook andere instanties als sportverenigingen, scholen en kerken krijgen signalen. We zien kansen door regelingen beter onder de aandacht te brengen.

3. Mensen in (stille) armoede maken zo goed mogelijk gebruik van de beschikbare ondersteuning.

Toeslagen vallen vaak weg als mensen gaan werken tegen een minimaal inkomen. Hierdoor kunnen vooral alleenstaande ouders en gezinnen in de financiële problemen komen. Wij willen dit voorkomen met een gericht aanbod en door de minimaregelingen toegankelijk te houden voor mensen met een inkomen tot 125% van de bijstandsnorm.

MONITORING

We geven aan hoe we evalueren en signaleren en welke afspraken we maken.

1. We monitoren jaarlijks het gebruik van het integrale pakket schuldhulpverlening.
2. We hebben overzicht van partijen die actief zijn betrokken bij het minimabeleid en het aanbod dat zij hebben.
3. We monitoren jaarlijks hoeveel mensen gebruikmaken van onze minimaregelingen.

3.3.4 Opgave inclusieve samenleving:

Voorsternaren met lichamelijke en psychische beperkingen doen naar eigen wens en vermogen mee in de samenleving

In de Voorster samenleving respecteren we elkaar, kijken we naar elkaar om en kan iedereen meedoen. Meedoen draagt bij aan het welbevinden van mensen. Het effect is er ook andersom: mensen die niet mee kunnen doen aan maatschappelijke activiteiten ervaren een slechtere gezondheid en hebben een lager zelfbeeld.

Ook mensen met een beperking, handicap of stoornis moeten mee kunnen doen. We streven naar een inclusieve samenleving: een samenleving waarin ook mensen met een beperking regie hebben over hun leven, gelijkwaardig mee kunnen doen, niet gediscrimineerd worden en waarin ze toegang hebben tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking. In het bijzonder noemen we hier de inwoners met vormen van dementie. Deze groep mensen in onze samenleving neemt sterk in aantal toe en ervaren specifieke drempels.

Ons streven naar een inclusieve samenleving sluit aan bij het internationale VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap dat door de regering officieel bekrachtigd is. Onderdeel hiervan is de verplichting voor gemeenten om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. Met de bekrachtiging van dit VN-Verdrag is aan

de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet de verplichting toegevoegd om in het periodiek plan op te nemen hoe de gemeenteraad uitvoering geeft aan het verdrag. Voor gemeenten betekent dit dat zij passende maatregelen moeten nemen waardoor personen met een handicap zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven. Dus dat mensen met een beperking:

- vrijelijk kunnen kiezen waar, met wie en hoe zij willen wonen en leven;
- de beschikking hebben over zorg en diensten die hen waar nodig ondersteunen bij het participeren in de samenleving;
- net als iedereen toegang hebben tot informatie, producten, openbare voorzieningen, maatschappelijke diensten, gebouwen en openbare ruimte.

We willen een samenleving waarin de manier waarop we met elkaar samenleven in een buurt, een wijk, een sportschool of een school onderwerp van gesprek is. Een samenleving waarin reguliere oplossingen de voorkeur krijgen boven oplossingen voor specifieke doelgroepen. Voorwaarde is echter wel dat die oplossingen voor alle burgers toegankelijk zijn. Wanneer dat nog niet het geval is, is specifiek beleid voor bepaalde doelgroepen nodig (Movisie, 2018).

WAAR STAAN WE NU?

De manier waarop we met elkaar omgaan en we ons tot elkaar verhouden is een onderwerp dat sterk leeft in de samenleving, maar nog geen gemeenschappelijk, domeinoverstijgend gemeentelijk onderwerp is. Daar brengen we verandering in. Voorsternaren met een beperking ervaren op tal van gebieden in het leven drempels die het meedoen in de weg staan. Het doel is om een merkbare verbetering hiervan te realiseren. Wanneer er meer mensen meedoen, kunnen we beter signaleren en eerder preventieve acties uitvoeren zodat we zwaardere problemen uitstellen of voorkomen.

Vanuit het sociaal domein is er veel aandacht voor mensen met een beperking, maar er is nog geen sprake van een goed gestructureerd en gemeentebreed antwoord. We willen de aandacht verbreden naar een aantal terreinen zoals wonen, werken, onderwijs, sport, vervoer, toegankelijkheid gebouwen, zorg en ondersteuning en vrije tijd. Samen met een aantal partners uit de samenleving ontwikkelen we actielijnen en werken we ze uit.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *We streven in de gemeente Voorst naar een inclusieve samenleving.*

Dat betekent dat Voorsternaren zo min mogelijk drempels ervaren bij het meedoen aan de samenleving. Hiertoe zetten we een Lokale Inclusie Agenda op.

2. *Meer Voorsternaren accepteren mensen met een beperking of andere achtergrond.*

Om dit te bewerkstelligen maken we een integraal actieplan met samenwerkingspartners over een toegankelijke houding en werkwijze van professionals, waarbij we beginnen met bewustwording van nieuwsgierigheid naar de ander.

3. *We streven naar een dementievriendelijke samenleving.* We willen meer zicht krijgen op de groep met vormen van dementie, welke drempels zij ervaren en hoe we deze kunnen wegnemen.

MONITORING

We evalueren en signaleren op de volgende manieren en maken de volgende afspraken:

1. De gemeente Voorst heeft een Lokale Inclusie Agenda ontwikkeld waarin ook de dementievriendelijke samenleving een plek krijgt.
2. Met samenwerkingspartners hebben we een actieplan ontwikkeld gericht op een toegankelijke houding en werkwijze van professionals.

3.3.5 Opgave weer aan het werk: inwoners participeren maximaal

Sinds 2015 is de Participatiewet van kracht die tot doel heeft een inclusieve arbeidsmarkt te creëren voor mensen met arbeidsvermogen. We willen dat iedereen zich kan ontwikkelen en dat iedereen op zijn eigen manier weer aan het werk gaat, het liefst in de vorm van betaald werk. Participatie heeft een gunstig effect op het welzijn van mensen en voorkomt problemen op andere levensdomeinen.

WAAR STAAN WE NU?

In 2017 is de nota Plek op de Werkvloer vastgesteld, deze is geëvalueerd in de Nota evaluatie transitie sociaal domein (september 2019). Het doel van de nota was dat iedereen mee mag en kan doen bij een werkgever in Voorst of de regio. Het Voorster offensief met werkgevers was een goed voorbeeld van het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt, met als resultaat een arbeids- of participatieplek voor diverse burgers. Maar er is nog werk aan de winkel.

Het aantal bijstandsuitkeringen in Voorst is gedaald van 303 in januari 2017 naar 257 in januari 2020. De daling van het bestand lijkt te stabiliseren. Echter, de gevolgen van de coronacrisis kunnen deze stabilisatie negatief beïnvloeden. Door middel van het intensiveren van activering en training proberen we zoveel mogelijk mensen met arbeidspotentie toe te leiden naar een passende functie. We werken samen met onze collega's Wmo, Wsw en re-integratiebedrijven voor mensen die (tijdelijk) niet naar werk kunnen, activering, dagbesteding of meer begeleiding nodig hebben.

Doelgroepjongeren worden bij het aanvragen van een uitkering 'warm' overgedragen door het speciaal onderwijs en leerplicht. Social Return on Investment (SROI) is van toepassing op al onze aanbestedingen. Het doel is om extra werk(ervarings)plaatsen te creëren voor mensen met

een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We werken regionaal samen in FactorWerk, het regionale werkgevers-servicepunt van de Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe. Het is een landelijke opdracht aan de arbeidsmarktregio's om te zorgen voor meer eenduidigheid richting werkgevers en een inclusieve arbeidsmarkt.

Ondanks de sterke daling van het aantal bijstandsgerechtigden heeft de invoering van de Participatiewet nauwelijks geleid tot verhoging van de baankansen (Commissie Regulering van Werk, 2020). Met name de mensen met een grotere afstand tot werk en de doelgroep, die het recht op toegang tot de sociale werkvoorziening verloren, hebben niet de aansluiting gevonden op de gunstige arbeidsmarkt.

Kortom, veel mensen bevinden zich in een kwetsbare positie. We vinden het belangrijk om te voorkomen dat zij buitenspel komen te staan en niet mee kunnen doen. Daarnaast sorteren we regionaal en lokaal voor op een nieuwe taak die op ons afkomt, namelijk de regio op de inburgering. Het doel van deze wet is dat alle nieuwkomers met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk Nederlands leren spreken en schrijven op het voor hen hoogst haalbare niveau. Ook is het doel dat zij zo snel mogelijk – het liefst betaald – werk krijgen, om zo volwaardig mee te kunnen doen in Nederland. Het takenpakket heeft niet alleen betrekking op het inburgeringsaanbod, maar ook op maatschappelijke begeleiding en het financieel ontzorgen van statushouders. De nieuwe Wet Inburgering zal op 1 juli 2021 ingaan.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *Voor meer Voorster inwoners is er een plek die bij hen past.*

Inwoners werken (al dan niet met ondersteuning), versterken zichzelf, hebben een vorm van dagbesteding, doen iets voor een ander of voor de samenleving. We

intensiveren de begeleiding. We leveren inzet op maat en stemmen deze af op de verschillende klantgroepen. Extra capaciteit is nodig voor persoonlijke aandacht, maatwerk, hulp bij het solliciteren, advies en begeleiding en (na)zorg.

2. *We zorgen dat werk loont.*

We gaan enerzijds mensen helpen de gevolgen van werkaanvaarding helder te krijgen en anderzijds werken financieel aantrekkelijker maken.

3. *Alle statushouders tellen en doen mee.*

We maken voor alle statushouders een doorlopende lijn van activiteiten op basis van de taken die de Wet Inburgering met zich meebrengt.

Monitoring

We monitoren en evalueren de volgende resultaten en afspraken:

1. 65% van de inwoners met een bijstandsuitkering is actief. Dit kan een (parttime)baan zijn maar ook een activeringstraject of vrijwilligerswerk en dagbesteding zijn. De klanttevredenheid wordt jaarlijks kwantitatief en kwalitatief gemeten.
2. We ontwikkelen een complete aanpak rondom betaald werk en leggen dat vast in een werkproces.
3. We monitoren vanaf 1 juli 2021 de inburgeringsroute van de statushouders.

3.4 Thema Leren en Ontwikkelen

Het leven biedt fysieke, emotionele en sociale uitdagingen. Deze beginnen al voor de geboorte en gaan door tot de dood. Wij willen de jeugd van Voorst de ruimte geven hun talenten te ontwikkelen en ze waar nodig te ondersteunen in het omgaan met de uitdagingen van het leven. We zetten in op kansengelijkheid voor kinderen en jongeren.

Kinderen die veilig en geborgen opgroeien, hebben minder kans om problemen te ontwikkelen. Door te investeren in onze kinderen werken we dus aan de preventie van allerlei toekomstige problemen in onze samenleving. Dat klinkt logisch, maar hier is een wereld te winnen. Dit doen we door met elkaar te praten over opvoeden en opgroeien. We houden elkaars kinderen op een positieve manier in het oog en springen waar nodig bij. We ondersteunen ouders om hun kinderen zo goed mogelijk klaar te stomen voor de toekomst. En we ondersteunen scholen om op hun beurt alle kinderen zo goed mogelijk te begeleiden.

Door middel van de onderstaande ambities dragen wij bij aan streefbeeld één van Voorst onder de Loep: onze kinderen groeien in geborgenheid op en zijn goed voorbereid op de uitdagingen in de samenleving van morgen.

3.4.1 Opgave Ouderschap en opvoeden:

meer kinderen groeien in geborgenheid op en zijn klaar voor de samenleving van morgen

We willen dat onze kinderen en jongeren (tot en met 27 jaar) naar vermogen participeren in onze maatschappij. Hiervoor is het nodig dat we kinderen een kansrijke en veilige ontwikkeling bieden en ouders ondersteunen bij de uitdagingen van het opvoeden en opgroeien.

De komende jaren volgen we de landelijke trend om de nadruk te leggen op het normaliseren van opvoedproblemen. Voor elke aanstaande ouder is het opvoeden van kinderen nieuw. Het is dus logisch dat ouders vragen hebben. Niet alles is gelijk een probleem. We willen de eigen kracht van ouders verder versterken. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat zij zichzelf sterk en toegerust voelen voor de opvoeding van hun kinderen? Dit betekent dat we inzetten op preventie, algemene voorzieningen en goede hulp of begeleiding.

Tabel 2: Voorster Jeugd in cijfers

Gemeente Voorst	Aantal in 2020 (teldatum 1/1/2020)
Kinderen 0 t/m 19 jaar	5421
Jongeren 20-29 jaar	2182
Totaal aantal inwoners	24.550
Aantal kinderopvanglocaties	16
Aantal gastouders	14
Basis Onderwijs (incl. SO)	17
Voortgezet Onderwijs (incl. VSO)	4
Cijfers jeugdhulp	In de gemeente Voorst ontvangt 8,3% van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp, ten opzichte van 10,5% in heel Nederland (Bron; www.waarstaatjegemeente.nl peil 2e helft 2019)
Geboren kinderen 2017	191

WAAR STAAN WE NU?

De afgelopen jaren is samen met zorgaanbieders, ouders en jeugdigen gewerkt aan een goede kwaliteit van zorg. Hiervoor is het van belang dat professionals over expertise beschikken en samenwerken aan de integraliteit van de hulp aan kind of gezin.

Voorst heeft zich ingezet voor een deskundige toegang naar hulp of ondersteuning die passend is bij de hulpvraag van zowel jeugd als volwassenen. Vroegtijdig signaleren en doorverwijzen naar passende hulp staan centraal.

Daarom zetten we diverse netwerken op van professionals, waarin zij vanuit verschillende hoeken signalen en problemen integraal benaderen, zoals bij zorg rondom baby's en ouders tijdens de eerste 1000 dagen van hun leven. Deze netwerken zijn maatwerk en nooit af. We werken hieraan verder.

We zetten veel in op preventieve hulp en ondersteuning. Toch hebben ouders en kinderen soms intensievere hulp nodig, omdat de problematiek complex is. Deze zorg wordt vaak gegeven door bovenregionale of landelijke zorgaanbieders die te maken hebben met groeiende wachtlijsten. In Voorst proberen we altijd op individueel niveau (tijdelijke) oplossingen te vinden. Tegelijkertijd nemen we op beleidsmatig niveau onze rol serieus door nadrukkelijk mee te praten op (boven)regionaal niveau over bijvoorbeeld wachtlijstproblematiek.

AMBITIES

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. De hulp van professionals sluit aan bij de wensen en behoeften van ouders.

Voorst zocht de afgelopen jaren meer aansluiting bij de behoefte van ouders. Dit is een wens van aanbieders die met ouders en jongeren werken en een uitkomst uit de analyse van Voorst onder Loep. Dat betekent dat we nog meer verbinding zoeken met ouders en zo veel mogelijk vraaggericht werken. We vragen ouders daarom naar de hulp die ze zouden willen en naar de manier waarop die hulp het best verleend kan worden. Waar nodig en mogelijk passen we (voorliggende) hulp aan de behoefte van ouders aan.

2. We werken samen met ouders en professionals aan het normaliseren van vragen gedurende de opvoeding en ontwikkeling van kinderen.

We willen de komende jaren benadrukken dat vragen horen bij opvoeden. Laagdrempelige hulp bij het opvoeden is nodig om te zorgen dat kinderen en hun ouders minder snel gespecialiseerde vormen van jeugdhulp nodig

hebben. Hiertoe gaan we verder met het toegankelijker maken van informatie en (voorliggende) hulp. We intensiveren de reeds ingezette ontwikkeling dat ouders binnen hun eigen netwerk en mogelijkheden hulp kunnen vormen. Het normaliseren van opvoedvragen wordt een agendapunt voor reguliere ouderbijeenkomsten op bijvoorbeeld kinderopvangcentra. Hier is ook aandacht voor het informele oppasnetwerk zoals grootouders. De druk op laatstgenoemde groep is soms hoog.

3. Professionals die met jeugd werken, weten elkaar beter te vinden.

We zoeken naar nog meer samenwerking. Hiertoe ontwikkelen we pilots die het zorglandschap wat betreft de jeugd innoveert.

4. Intensieve jeugdzorg verlenen we meer in de woonomgeving van het kind vanuit de gedachte 'één gezin, één plan'.

Kinderen zijn het meest gebaat bij hulp en ondersteuning dichtbij hun woon- en leefomgeving. Deze ontwikkeling is al in gang gezet en ontwikkelen we verder. Om dat te optimaliseren, bespreken we alternatieven voor intensieve jeugdzorg met ouders en aanbieders. Samen ontwikkelen we innovatieve zorgvormen waarbij kinderen hulp krijgen in een thuis(achtige) omgeving. De samenwerking met andere afdelingen (zoals afdeling ruimte en handhaving) die hiervoor de afgelopen jaren in gang is gezet, bouwen we verder uit.

MONITORING

Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. Het normaliseren van het hebben van opvoedvragen staat op de agenda's van het onderwijs en de zorgorganisaties die zowel problemen proberen te voorkomen als op te lossen. Ook organiseren we voor ouders samen met professionals bijeenkomsten waarin we dit thema verder uitdiepen.
2. De behoeften van ouders zijn verder onderzocht en we hebben meer inzicht in de manier waarop ouders

ondersteuning, begeleiding en informatie willen ontvangen en welke momenten in de ontwikkeling van kinderen hier het meest geschikt voor zijn. Cliëntervaringonderzoeken zijn opgenomen in de reguliere werkprocessen van de toegang.

3. Professionals in de gemeente Voorst, die werken met jeugd, kennen elkaar en elkaars werkzaamheden. Ze weten elkaar te vinden wanneer het nodig is en weten wie waarvoor verantwoordelijk is.
4. Er zijn pilots ontwikkeld die het zorglandschap innoveren op het gebied van jeugd. Essentieel daarin zijn: verbetering van de samenwerking tussen organisaties en professionals, nieuwe zorgvormen passend bij de vraag van cliënten en effectiviteit van zorg. Ook krijgt de hulp in de (nabije) thuissituatie steeds meer vorm.

3.4.2 Opgave onderwijs:

meer kinderen ontwikkelen zich naar vermogen

We bieden zorg en hulp zodat onze kinderen zich naar vermogen kunnen ontwikkelen, ook op school. Daarbij zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de extra zorg die sommige kinderen nodig hebben om naar school te kunnen. Dit doen we in nauwe samenwerking met de scholen en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Door de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet zijn taken en verantwoordelijkheden voor zowel het onderwijsveld als de gemeente veranderd. De samenwerkingsagenda jeugd-onderwijs-zorg en afspraken die zijn gemaakt met het onderwijs over het uitvoeren van de ondersteuningsplannen Passend Onderwijs van de samenwerkingsverbanden en plannen voor zorg voor de jeugd van de gemeenten, staan ook in het Voorster lokale onderwijsbeleid van de komende jaren centraal.

WAAR STAAN WE NU?

In het onderwijs staat vroegtijdig signaleren en preventie van leerproblemen centraal. Professionals in de school maken deel uit van verschillende netwerken, zoals het Samenwerkingsnetwerk Voorst waarin intern begeleiders (ib'ers) van basisscholen en professionals vanuit het samenwerkingsverband Passend Onderwijs en CJG (onder andere de schoolmaatschappelijk werkers) met elkaar overleggen. Bijvoorbeeld over de overgang van primair onderwijs (po) naar voortgezet onderwijs (vo) en de zorgstructuur in de school.

Daarnaast bestaat bijvoorbeeld het Voorster Lokaal Educatieve Agenda waarin bestuurders vanuit kinderopvang, po, vo, speciaal onderwijs en CJG met elkaar overleggen over onderwijsachterstanden, inclusie en zorg in en om de school.

AMBITIES

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. We optimaliseren de aansluiting tussen kinderopvang, onderwijs en (jeugd)zorg.

De samenwerking tussen de partners is de laatste jaren sterk ontwikkeld. We bouwen de samenwerking uit met daarbij extra aandacht voor de positionering van het schoolmaatschappelijk werk binnen het primair en voortgezet onderwijs. De aansluiting en doorgaande lijn met het CJG wordt geïntensiveerd.

2. Alle kinderen op de juiste plek in het onderwijs.

Met het onderwijs zetten we ons in om alle kinderen deel te laten nemen aan het voor elk kind best passende onderwijs. Waar mogelijk, en bij voorkeur, is dat een plek binnen het regulier onderwijs, waar nodig is dat binnen het speciaal onderwijs. Altijd trekken scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en het CJG (in samenwerking met andere afdelingen binnen onze gemeente, zoals onderwijshuisvesting) samen met kind en ouders op. Ook de schoolmaatschappelijk werkers en de leerplichtambtenaar kunnen leerlingen, ouders en scholen ondersteuning bieden bij het vinden en behouden van de beste onderwijsplek voor het kind.

3. We signaleren samen opvoedproblemen op school en handelen daarnaar.

Ouders, professionals in en rond de school (zoals leerkrachten, ib'ers, ondersteuningscoördinatoren en jeugd- en jongerenwerkers) en hulpverleners weten elkaar nog beter te vinden, signaleren waar mogelijk problemen en lossen ze samen op. Professionals durven de problemen die ze zien met ouders en met elkaar te bespreken.

MONITORING

Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. De afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is en wie wat uitvoert en betaalt zijn verder

geconcretiseerd. Er zijn heldere afspraken met samenwerkingsverbanden.

2. Er is een heldere doorverwijsstructuur.

3. a. Alle professionals binnen jeugd weten – en zijn het eens over – wat de rol is van de leraar, de ib'er/ondersteuningcoördinator, het schoolmaatschappelijk werk, het samenwerkingsverband en de gemeente.

b. Er zijn geactualiseerde, duidelijke en werkbare afspraken op papier over de manier waarop we samenwerken.

c. We streven naar een eenduidig monitor- en rapportageformat dat iedereen gebruikt.

d. Voor elke casus is duidelijk wie de regie voert.

e. Pilots zijn verder uitgewerkt en worden tijdig geëvalueerd.

3.5 Thema Zorg en Zelfredzaamheid

De combinatie van bezuinigingen in de zorg en de opkomst van het nieuwe gedachtegoed 'Van zorg naar ondersteuning' heeft geleid tot meer inzetten op de eigen kracht van inwoners. Hierdoor is minder zorg beschikbaar en wordt meer gevraagd van het netwerk van inwoners. Mensen komen minder snel in aanmerking voor opvang of een woonplek in een voorziening. Ze worden geacht langer thuis te blijven, of eerder naar huis terug te keren. Kortom: Voorsternaren moeten meer voor elkaar zorgen.

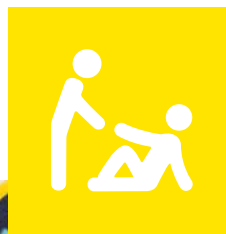
Voor bepaalde kwetsbare doelgroepen, zoals mensen met niet-aangeboren hersenletsel, kan dit leiden tot problemen. Wie niet kan terugvallen op een voldoende sterk netwerk raakt al snel in de problemen. En daar waar mensen in de directe omgeving wel steun vinden, ervaren hun mantelzorgers een toenemende druk. De combinatie van deze ontwikkelingen kan ertoe leiden dat problemen van mensen verergeren en hun veiligheid in gevaar komt.

Ook doen sommige inwoners die eigenlijk zorg nodig hebben daar geen beroep op. Bijvoorbeeld omdat ze zich schamen en graag zelf hun problemen willen oplossen. Sommige mensen ervaren een drempel bij het vragen van hulp. Ze weten vaak niet precies welke zorg ze kunnen krijgen of waar deze zorg beschikbaar is. Het gevolg is dat problemen verborgen blijven en mensen dus moeilijk bereikbaar zijn.

De toegang tot de zorg is goed geregeld maar de informatie over het zorgaanbod is voor sommige mensen complex. Mensen weten vaak niet precies wat het CJG doet, of wat het MNV of het Wmo-loket te bieden hebben.

Daarnaast zien we dat er in de kleine kernen veel kleine criminaliteit is. Inwoners vinden dat er te weinig wijk-agenten zijn, zo blijkt uit de analyse van Voorst onder de Loep. Dat voedt gevoelens van onveiligheid. Ook zien we grote uitdagingen op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Voorgaande constatering hebben soms tot gevolg dat we signalen die inwoners afgeven niet opmerken of niet herkennen. Of we signaleren pas problemen als die al groot zijn geworden. In onderstaande ambities geven we aan hoe we voor bovenstaande problemen oplossingen zoeken. Hiermee dragen wij bij aan streefbeeld vier en zes van Voorst onder de Loep: We zijn nieuwsgierig, open en respectvol naar elkaar. En we zorgen voor elkaar.

3.5.1 Opgaven toegang en dienstverlening: inwoners ontvangen de ondersteuning, hulp en zorg die ze nodig hebben

De meeste inwoners van de gemeente Voorst hebben op enig moment in hun leven ondersteuning, hulp of zorg nodig. Wie niet kan terugvallen op het eigen netwerk of op vrijwilligers heeft de overheid nodig. In veel gevallen betreft dat de gemeente.

In Voorst kunnen inwoners zonder toestemming van de gemeente gebruikmaken van vrij toegankelijke collectieve en algemene ondersteuning, zoals het welzijnswerk, het algemeen maatschappelijk werk en (onafhankelijke) cliënt-ondersteuning. Om voor een maatwerk- of individuele voorziening in aanmerking te komen heeft de inwoner een indicatie nodig en kan hij zich melden bij een van de twee toegangspoorten van de gemeente, het CJG of het MNV.

WAAR STAAN WE NU?

Anno 2020 staan de gemeentelijke toegangspoorten en zijn de meeste inwoners tevreden over de dienstverlening van de gemeente en die van door haar gesubsidieerde maatschappelijke partners. Tegelijkertijd bereiken we veel inwoners, door uiteenlopende redenen, niet of te laat. Het gevolg hiervan is dat ‘milde problemen’ geëscaleerd zijn en er vaak meer problemen bij zijn gekomen. Dit leidt tot zwaardere en vaker acute hulp bij de toegangspoorten. Op basis van o.a. demografische gegevens is het bovendien te verwachten dat het beroep op ondersteuning onverminderd zal groeien. Uit de in dit beleidsdocument eerder aangehaalde demografische ontwikkelingen blijkt bijvoorbeeld dat ook Voorst te maken krijgt met de zogenaamde dubbele vergrijzing. Er komen steeds meer ouderen bij en bovendien wordt de groep groter omdat mensen steeds ouder worden.

Om ook in de nabije toekomst een zorgvriendelijke gemeente met tevreden inwoners te blijven, is verdere ontwikkeling van de toegang en de dienstverlening noodzakelijk.

Op 1 januari 2015 zijn we van start gegaan met de uitvoering van de nieuwe Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. De wetgever had daarbij voor ogen dat het contact tussen de inwoner en de overheid dichterbij werd georganiseerd zodat de ondersteuning beter en meer op maat kon worden geboden. De eerste opgave die we ons

hierbij stelden was om de transitie goed te laten verlopen, zodat continuïteit van de zorg gewaarborgd bleef. Dat is gelukt.

De bovenliggende opgave van de decentralisaties was en is echter dat de samenleving zelfredzamer wordt, dat gemeente en maatschappelijke organisaties inwoners met hulpvragen eerder bereiken en dat de eigen kracht en –regie van de burger en zijn netwerk meer centraal komen te staan. Met oog voor wat iemand zelf kan en wil. Door hier de focus op te leggen zou gaandeweg het beroep op ondersteuning door of via de (lokale) overheid steeds kleiner moeten worden.

Voor deze transformatie is meer nodig dan wij nu doen. Om hier (verder) vorm aan te geven hebben wij ambities geformuleerd die gericht zijn op een duurzame voortzetting van ondersteuning, hulp en zorg in onze gemeente.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. We realiseren één integrale toegang voor het sociale domein

Eén integrale toegang voor het sociale domein betekent één toegang voor jeugdhulp, Wmo-ondersteuning en Werk & Inkomen in het nieuwe gemeentehuis en mogelijk ook op andere plekken in de gemeente. Deze is opgezet vanuit de behoefte van inwoners en met aandacht voor vraagverlegenheid van inwoners, schaamte bij mensen en taboes bij hulpverleners. Ook willen we onderzoeken, samen met de zorgverzekeraar en het CIZ, hoe de aansluiting vanuit de toegang op de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz) kan worden verbeterd.

2. We vergroten de rol van de toegang en cliëntondersteuning in de preventie.

Belangrijk hierbij is het verbeteren van het netwerk van professionele organisaties en het voorliggend veld.

Hierdoor signaleren we problemen vroegtijdig, durven we problemen bespreekbaar te maken en wordt passende hulp op tijd geboden. We streven hierbij naar meer oplossingen met algemene voorzieningen en minder met maatwerkvoorzieningen.

3. Vanuit onze toegang willen we inwoners in een kwetsbare positie eerder bereiken.

We maken afspraken met (een deel van) onze partners over het aanwezig zijn rondom belangrijke 'levensgebeurtenissen' omdat mensen dan mogelijk kwetsbaar zijn en beperkt(er) regie kunnen voeren. Daarnaast worden ook andere vormen van ondersteuning en begeleiding ontwikkeld.

Ook willen we zowel fysiek als digitaal actiever in de dorpen aanwezig zijn en daarbij nauwer samenwerken met welzijn, scholen, sport en de dorpen. Ook verstevigen wij in het kader van signalering de samenwerking met bijvoorbeeld organisaties als de woningbouwcorporatie en de energieleveranciers.

4. We versterken de eigen kracht en regie van inwoners. Daartoe verbeteren we de inbedding van onafhankelijke cliëntondersteuning in de toegang en de toeleiding. We organiseren dit vanuit de behoeften van inwoners en met aansluiting op de taken en werkzaamheden van de toegangsmedewerkers en de andere functies in het sociaal domein. We starten een pilot voor inwoners met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) en/of een Autisme Spectrum Stoornis (ASS).

5. We willen de regie bij zowel kwetsbare als minder kwetsbare mensen verder doorontwikkelen, zowel tijdens als na de ondersteuningsfase.

(Rand)voorwaarden om de ambities te kunnen realiseren zijn dat medewerkers in de toegang en cliëntondersteuning zo optimaal mogelijk aansluiten bij de eigen regie, eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de inwoners.

MONITORING

Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren.

1. a. De toegang en ondersteuning voor het sociaal domein vanuit het nieuwe gemeentehuis is gerealiseerd. Bij de opzet ervan is de behoefte van de inwoner meegenomen evenals aandacht voor de vraagverleggenheid van inwoners, schaamte bij mensen en taboes bij hulpverleners.
b. Er is onderzoek verricht naar de wenselijkheid en haalbaarheid van andere gemeentelijke toegangen in de gemeente.
c. We hebben met de zorgverzekeraar en het CIZ afspraken gemaakt over een betere aansluiting vanuit de toegang op de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz).
2. De doorontwikkeling van de rol van de toegang en cliëntondersteuning staat hoog op de agenda's van het MNV, CJG, partners in het voorliggend veld en partners in zorg en welzijn. Wij organiseren bijeenkomsten waar dit thema wordt uitgediept en die concreet leidt tot een effectieve werkwijze binnen 2 jaar, als het nieuwe gemeentehuis opent.
3. De samenwerking tussen de professionals van het MNV, het CJG en het welzijnswerk met het voorliggende veld in onze dorpen is versterkt waardoor kwetsbare inwoners eerder bereikt worden. Bestaande samenwerkingen worden geïntensiveerd en nieuwe tot stand gebracht.
4. De pilots in het kader van het Koplopertraject cliëntondersteuning zijn uitgevoerd waardoor (onafhankelijke) cliëntondersteuning beter is verankerd in onze gemeente, inwoners meer bekend zijn met onafhankelijke cliëntondersteuning en de eigen kracht en -regie van een groep inwoners met LVB of ASS is versterkt.
5. Het regie houden op onze kwetsbare klanten is in onze werkprocessen opgenomen.

3.5.2 Opgave wonen en zorg:

we voorzien in de toekomst in de juiste woonzorgvoorzieningen voor onze inwoners

Het kabinet, de gemeenten en een reeks maatschappelijke partijen hebben in 2018 in het Pact voor de Ouderenzorg de handen ineengeslagen om de zorg en de woonsituatie voor ouderen merkbaar te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is de wens van ouderen om zo lang mogelijk op een goede manier zelfstandig te kunnen blijven wonen, waar nodig met ondersteuning en/of zorg en in een woning die aansluit bij hun persoonlijke behoeften. Thuis zo lang het kan. Daarbij geldt dat een groot deel van de huidige generatie ouderen sterk de behoefte heeft om zelf regie te houden over zijn woonsituatie en daar ook de (financiële) middelen voor heeft.

WAAR STAAN WE NU?

In onze gemeente zijn woonzorgvormen aanwezig voor een beperkt aantal doelgroepen. Bij sommige doelgroepen gaat het om relatief kleine aantallen, waardoor woonvoorzieningen qua exploitatie ingewikkeld te realiseren zijn. Echter met een groei van een aantal doelgroepen, alsmede door de scheiding van wonen en zorg en de decentralisatie van beschermd wonen, is dit beeld aan het veranderen.

Ons woningmarktonderzoek uit 2019 laat zien dat in 2030 bijna de helft van het aantal huishoudens bestaat uit ouderenhuishoudens (65 jaar en ouder). Ook het aantal alleenstaande ouderen in een (zelfstandige) woning zal groeien. Ook lijkt het aanbod voor ouderen niet goed aan te sluiten op de vraag. Daar willen we verandering in aanbrengen. We willen graag voorzien in wonen en zorg voor onze inwoners. Op dit moment is dat niet altijd het geval, waardoor mensen gedwongen in hun huidige woning blijven of dienen uit te wijken naar andere gemeenten.

We hebben redelijk goed zicht op de woonwensen van de Voorster bevolking (dit onderzoeken we regelmatig) maar minder op het woonzorgaanbod en de woonzorgvraag van bepaalde doelgroepen.

AMBITIE

De komende jaren werken we samen met het fysieke domein aan de volgende ambities:

1. *We hebben inzicht in woonzorgaanbod en -vraag voor de doelgroepen ouderen, beschermd wonen en mensen met een verstandelijke beperking voor de korte en lange termijn.*
2. *We weten welke eisen we stellen aan woonvormen (ook als derden plannen hebben).*

MONITORING

We evalueren en signaleren op de volgende manieren en maken de volgende afspraken:

1. De vraag en het aanbod van de drie genoemde doelgroepen op het terrein van wonen en zorg zijn in beeld. Hiervoor voeren we ook gesprekken met zorgaanbieders.
2. Er is een overzicht van de eisen die we moeten stellen aan plannen van derden over wonen en zorg. Het bestaande afwegingskader woonzorg voor het beoordelen van plannen is aangescherpt en doorontwikkeld.

3.5.3 Opgave beschermd thuis:

we behouden ook met minder middelen de kwaliteit van beschermd thuis en versterken hem zo mogelijk

Beschermd thuis is de verzamelnaam voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MO-BW) en de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Het gaat hier vooral om mensen met psychosociale en psychiatrische problemen, soms in combinatie met verslavingen of andere problematiek. Op dit moment zijn er in de gemeente Voorst circa 40 personen die beschermd wonen. Een kwart hiervan kan mogelijk uitstromen. De maatschappelijke opvang en de verslavingszorg bevinden zich in Apeldoorn. Beleidsmatig werken we regionaal samen met de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Hattem en Heerde.

Het regionaal budget voor MO-BW, waar Voorst ook gebruik van maakt, staat onder druk.

De omvang van het budget voor beschermd wonen bedroeg in 2019 ca. 44 miljoen euro. Naar verwachting gaat 40% van de klanten in 2021 naar de Wet langdurige zorg (= 18 miljoen) Van de overblijvende 26 miljoen wordt ca. de helft bezuinigd (= 13 miljoen).

Van de 800 BW-plekken zijn er in 2031 nog circa 240 over. In de decembercirculaire van 2020 zijn de definitieve bedragen voor bezuiniging opgenomen.

Daarnaast worden gemeenten in fases meer verantwoordelijk (en de centrumgemeente minder) voor de financiën van MO-BW. We lopen dus mogelijk financiële risico's.

Ook moet de bestaande regionale Transformatieagenda MO-BW, die ruim drie jaar oud is, geactualiseerd worden.

Dat gebeurt in een regionaal project. De bezuinigingsopdracht heeft uiteraard invloed op de agenda.

De maatschappelijke opvang is sterk in de belangstelling komen te staan als gevolg van het stijgend aantal dak- en thuislozen. Hiervoor zijn landelijk extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor 2020 en 2021. In regioverband (MO-BW) worden hiervoor plannen gemaakt.

WAAR STAAN WE NU?

In de huidige Transformatieagenda MO-BW hebben we gewerkt aan het versterken van de sociale infrastructuur van mensen die vanuit beschermd wonen weer zelfstandig gaan wonen. Deze aanpak moet in de komende jaren verder worden doorontwikkeld. Belangrijk onderdeel hiervan vormt de huisvestingsopgave voor mensen in beschermd wonen en mensen die uitstromen naar zelfstandig wonen. Om zelfstandig te kunnen wonen hebben mensen ondersteuning nodig in hun dagelijkse leven, arbeid of dagbesteding, de capaciteit om met financiën om te gaan en een netwerk zodat men er niet alleen voor staat. Daarom heeft deze opgave een relatie met vele andere opgaven in dit meerjarenbeleid.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *We ontwikkelen de Transformatieagenda MO-BW naar 2030.*

Dit kader vormt een leidraad voor de regionale projecten en lokale jaarwerkplannen en kan inspelen op komende ontwikkelingen.

2. *We ontwikkelen en voeren het Projectplan Ontwerp Beschermd Thuis 2030 uit.*

De afbouw van middelen dient met een ingroeipad van vijf tot tien jaar te worden gerealiseerd, terwijl tegelijkertijd de kwaliteit van beschermd thuis wordt behouden en zo mogelijk wordt versterkt.

MONITORING

We monitoren en evalueren de volgende resultaten en afspraken.

1. Er is een nieuw kaderdocument Beschermd Thuis gerealiseerd.
2. Er is een nieuw ontwerp Zorglandschap, op basis van het Projectplan Ontwerp Beschermd Thuis 2030.

3.5.4 Opgave mantelzorg: we zorgen voor onze mantelzorgers

Mantelzorgers die zelfredzaam zijn en een goed netwerk om zich heen hebben kunnen het lang en op eigen benen volhouden. Zelfregie van onze inwoners staat voorop. Maar we onderschatten de situatie niet. De praktijk leert dat er een groep mantelzorgers is die een beroep doet op de ondersteuning die we bieden. En dat is nodig want alleen zo lukt het om inwoners die zorg nodig hebben langer thuis te laten wonen. Waar de grens aan eigen kracht bereikt is, bieden wij ondersteuning.

WAAR STAAN WE NU?

In Voorst verleent 16% van de volwassenen (19+) mantelzorg. Deze groep geeft langer dan drie maanden en/of meer dan acht uur per week mantelzorg. Van deze inwoners voelt gemiddeld 2% zich tamelijk tot zwaar overbelast. In totaal hebben 360 mantelzorgers zich geregistreerd bij het mantelzorgsteunpunt in Voorst.

Een tiende van de inwoners ontvangt mantelzorg. Hiervan is 5% tussen de 65 en 74 jaar en 17% ouder dan 75. Deze toename is het gevolg van de verhoogde kans op beperkingen boven de 75 jaar. Volgens het SCP is in 2030 12% van de bevolking 75 jaar of ouder. In 2018 ging het nog om 8% van de bevolking. Hiermee stijgt ook het aantal mantelzorgers en daarmee ook het aantal overbelaste mantelzorgers.

Een op de vijf jongeren (t/m 24 jaar) in Nederland geeft aan op te groeien met ziekte en zorg in de thuissituatie. We noemen deze jongeren ook wel 'jonge mantelzorgers' (HBSC, 2017).

Om de kwaliteit van leven van mantelzorgers in de thuissituatie zo goed mogelijk te houden kan ondersteuning van de mantelzorger nodig zijn. Soms kan kortdurende opvang van de hulpbehoevende ergens anders af en toe noodzakelijk zijn. Hiervoor bestaan logeerszorgvoorzieningen waar in de regio bedden voor beschikbaar zijn. In de

praktijk blijken deze bedden continu bezet door inwoners die zorg nodig hebben in de crisisopvang.

Jonge mantelzorgers hebben zorgtaken, maken zich zorgen of ervaren een zorgtekort in het gezin. Deze situatie kan een grote impact hebben op hun leven met bijvoorbeeld opgroei problemen, lichamelijke en emotionele klachten of verslechterde schoolprestaties als gevolg. (MantelzorgNL, 2020)

In 2019 is het beleid mantelzorg en vrijwillige inzet geëvalueerd. Hieruit is gebleken dat:

- Er met het Steunpunt Mantelzorg een goede basis is gelegd voor de ondersteuning van de inwoners die mantelzorg geven of ontvangen. De bekendheid van het Steunpunt Mantelzorg heeft blijvende aandacht nodig;
- Er binnen het MNV aandacht is voor de mantelzorger, maar dat deze 'steviger' mag verankerd in de werkwijze van het MNV;
- Respijtzorg nog onvoldoende is georganiseerd. Respijtzorg heeft als doel om de mantelzorger even tijd voor zichzelf te geven. De zorg wordt dan tijdelijk overgenomen door een professional of vrijwilliger;
- De manier waarop de mantelzorger gewaardeerd wordt, op prijs wordt gesteld. De vraag is wel of deze waardering betaalbaar blijft en of deze duurzaam blijft aansluiten bij het waarderinggevoel;
- Er in het bijzonder aandacht nodig is voor de jonge mantelzorger.

AMBITIE

De komende jaren werken we aan de volgende ambities:

1. *In het brede Maatschappelijk Netwerk Voorst intensiveren we de betrokkenheid van mantelzorgers bij het keukentafelgesprek.*

Door de mantelzorger te betrekken in het gesprek kan de samenwerking tussen de informele zorg (de mantelzorger) en de formele zorg (de zorginstelling) versterkt en beter

op elkaar afgestemd worden. Daarnaast kan er gekeken worden of de mantelzorger zelf ook ondersteuning nodig heeft, waardoor we overbelasting kunnen voorkomen. Hiervoor zoeken we verbinding met onze maatschappelijke partners.

2. *Er zijn in 2024 voldoende respijtvorzieningen in de vorm van logeersorgvoorzieningen en ondersteuningsvoorzieningen om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen.*

3. *De mantelzorger voelt zich gewaardeerd door de gemeente voor het werk dat hij/zij doet.*

Hiertoe gaan we opnieuw kijken naar hoe we de mantelzorgwaardering in Voorst kunnen opzetten. En doen we onderzoek naar welke factoren maken dat de mantelzorger zich gewaardeerd voelt.

4. *Mantelzorgers kennen en maken tijdig gebruik van het ondersteuningsaanbod.*

We genereren meer aandacht voor mantelzorg via media, MNV, het loket Welzijn in Klein Twello, activiteiten en via de werkgroep dementie. Hierdoor willen we mantelzorgers die hulp nodig hebben eerder bereiken (zowel vinden als gevonden worden) en meer preventieve ondersteuning aanbieden.

5. *Professionals in zorg, welzijn en onderwijs herkennen, erkennen en ondersteunen jonge mantelzorgers en hun ouders tijdig.*

MONITORING

We monitoren en evalueren de volgende resultaten en afspraken:

1. We hebben een werkwijze ontwikkeld in de toegang van het MNV, rondom de rol en taak van de mantelzorger. In de werkwijze beschrijven we hoe en wanneer de mantelzorger betrokken wordt bij de contacten met het MNV.
2. Er is een onderzoek gedaan onder mantelzorgers naar de behoefte en wensen op het gebied van respijtzorg. Op basis hiervan stellen we een plan op hoe we in de gemeente respijtzorg vormgeven en de algemene

voorzieningen verder gaan ontwikkelen met het oog op de druk op mantelzorgers, de toename van de vergrijzing en jonge mantelzorgers.

3. We hebben een heroriëntatie van de mantelzorgwaardering opgezet met oog voor het waarderingsgevoel en de financiering ervan. Er is een onderzoek onder mantelzorgers gedaan naar de behoefte en wensen voor waardering.
4. We registreren de aandacht voor mantelzorg in de media.
5. De gemeente heeft een visie ontwikkeld op gezinsgerichte ondersteuning van jonge mantelzorgers. We sluiten hierbij aan op de ambities van thema 1 'Leren en Ontwikkelen'.

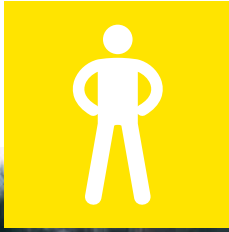
3.5.5 Opgave weerbaarheid en veiligheid:

meer Voorsternaren voelen zich veilig en weerbaar

Weerbaarheid en veiligheid raken verschillende werkvelden, vooral waar het de thema's huiselijk geweld, veilig thuis, ondermijning (waaronder mensenhandel) en veilig opgroeien betreft. De komende jaren willen we veiligheid en weerbaarheid in onze gemeente vergroten zodat we voorkomen dat mensen slachtoffer worden van criminaliteit, huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiervoor werken we nauw samen met andere afdelingen binnen de gemeente, zoals Toezicht & handhaving en Openbare orde & veiligheid. Deze afdelingen zijn bij uitstek in de positie om zorgelijke situaties te signaleren.

WAAR STAAN WE NU?

Met de inrichting van onze lokale teams, CJG en MNV, hebben we een basis gelegd voor het signaleren, bespreekbaar maken en aanpakken van onveiligheid. Daarnaast hebben we Veilig Thuis opgericht als onderzoeks- en adviespunt voor vermoedens van huiselijk geweld. De samenwerking met de lokale teams is opgezet en wordt nog steeds verbeterd. Onze medewerkers uit de lokale teams zijn geschoold in de meldcode -die

professionals verplichten een melding bij Veilig Thuis te doen bij vermoedens van huiselijk geweld- en gebruiken deze ook. De wegen naar hulpverlening bij huiselijk geweld en kindermishandeling zijn bekend en worden gevonden. Er is een ondermijningsbeeld opgesteld voor de gemeente, waarmee risicoplekken voor mensenhandel in kaart zijn gebracht.

Desondanks blijven huiselijk geweld en ondermijning onzichtbaar, terwijl de gevolgen groot zijn voor de betrokkenen. De cijfers van Veilig Thuis laten een stijging zien in het aantal meldingen en adviezen in de gemeente Voorst (Veilig Thuis Noord Oost Gelderland, 2019). Hierbij merken we op dat een stijging in aantallen niet per definitie een stijging in het aantal gevallen betekent. Deze stijging wordt bijvoorbeeld ook veroorzaakt door de invoering van de nieuwe meldcode.

Ambitie

We willen het liefst huiselijk geweld zoveel mogelijk voorkomen. Onze ambitie is ook verwoord in de doelstellingen van Voorst onder de Loep en in de regionale visie Samen tegen huiselijk geweld 2020 tot en met 2024. We richten ons op iedereen die betrokken is bij huiselijk geweld; slachtoffers, plegers en omstanders, en werken aan de volgende doelen:

- 1. We signaleren en voorkomen geweld eerder en we bevorderen de weerbaarheid van onze inwoners.*
- 2. Huiselijk geweld dringen we zoveel mogelijk terug en stoppen we. We beperken de schade van geweld en doorbreken duurzaam de cirkel van geweld.*

Aan deze ambities werken we samen met inwoners en alle betrokken organisaties in de gemeente Voorst. We helpen de inwoners om huiselijk geweld te signaleren en om hen ook de onzichtbare vormen van geweld te laten herkennen. We willen dat de eerste signalen van uitbuiting, verwaarlozing, geweld en onveiligheid bespreekbaar worden. Niet vanuit een stigma, maar vanuit het gezamenlijke besef dat geweld nergens thuishoort. We denken

hierbij speciaal aan geweld door en tegen overbelaste mantelzorgers en financiële uitbuiting van kwetsbare mensen. We bevorderen ook het gebruik van de meldcode onder organisaties als scholen en buitenschoolse opvang. Hiervoor kunnen we bijvoorbeeld afspraken opnemen in de subsidie-afspraken.

We willen criminaliteit voorkomen door in te zetten op een veilige leefomgeving in wijken en dorpen. Arbeidsuitbuiting en huisvesting van arbeiders zijn hierbij thema's die we oppakken met Openbare Orde en Veiligheid.

Monitoring

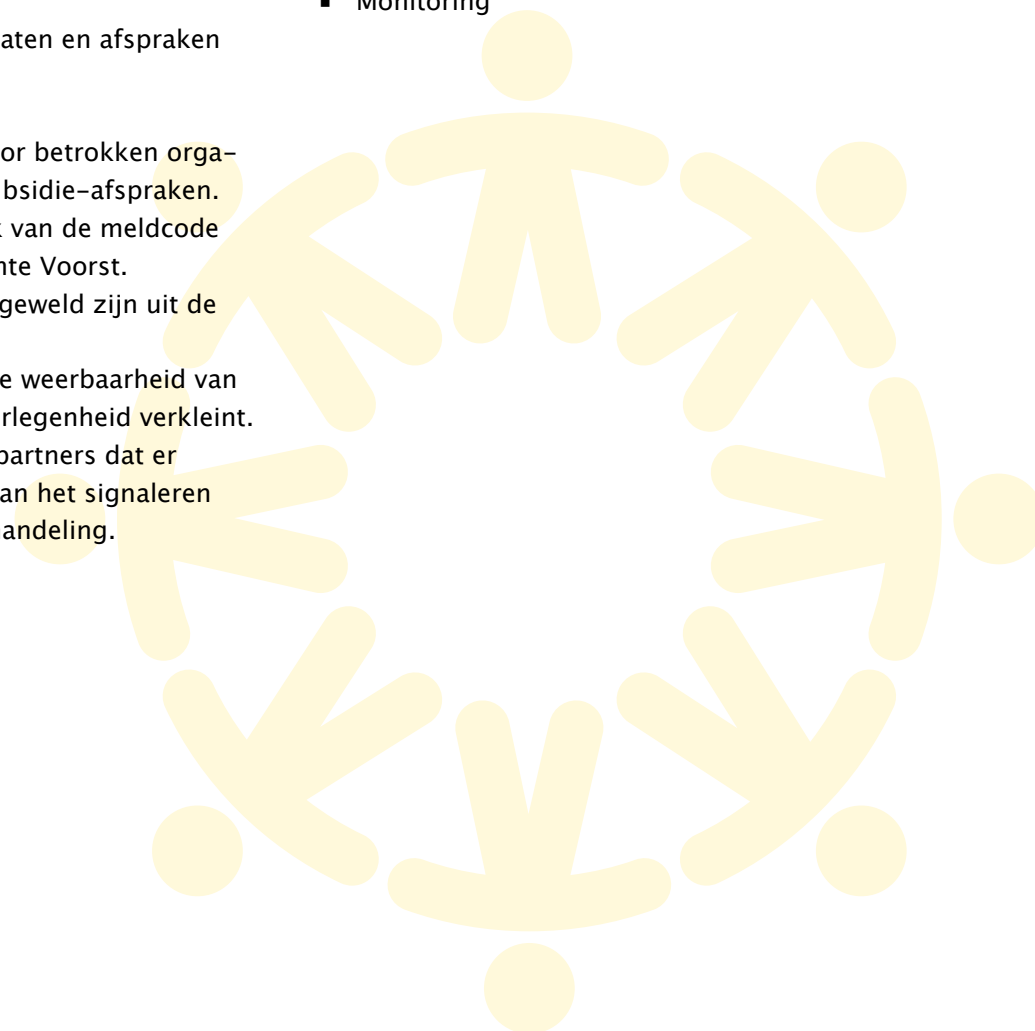
Per ambitie geven we aan welke resultaten en afspraken we monitoren en evalueren.

1. a. Het gebruik van de meldcode door betrokken organisaties wordt opgenomen in de subsidie-afspraken.
b. We krijgen inzicht in het gebruik van de meldcode bij subsidiepartners van de gemeente Voorst.
c. De diverse vormen van huiselijk geweld zijn uit de onzichtbaarheid gehaald.
2. a. Er bestaat een hulpaanbod dat de weerbaarheid van inwoners vergroot en handelingsverlegenheid verkleint.
b. We benadrukken bij de subsidiepartners dat er expliciet aandacht wordt besteed aan het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.

3.6 Thema en ambitie van de toekomst

We bouwen aan de toekomst. Deze kunnen we deels invullen en deels houden we hem open om in te kunnen spelen op veranderingen die gaan komen. Daarom houden we in deze nota ruimte open voor de toekomst. Mocht deze verder ingevuld worden dan beschrijven we deze middels de onderstaande herkenbare opzet.

- Inleiding
- Waar staan we nu?
- Ambitie
- Monitoring

Hoofdstuk 4

MIDDELEN

Financiën binnen het sociaal domein is een thema waar de afgelopen jaren zowel binnen als buiten onze gemeente veel aandacht voor is geweest.

Nadat we aan de slag zijn gegaan met de uitvoering van onze nieuwe verantwoordelijkheden in 2015 bleek al snel dat de rijksuitkeringen, die we voor de verschillende onderdelen ontvingen, niet toereikend waren. Op verschillende manieren hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan het meer in balans brengen van onze inkomsten en uitgaven maar ook aan het inzichtelijk maken van de ontwikkelingen en de oorzaken daarvan (dus meer inzicht) binnen het sociaal domein. Dat lukt ons steeds beter en we willen daarmee verder.

Een factor die daarbij waarschijnlijk helpend is, is een andere verdeelsystematiek van de rijksuitkering waar de landelijke overheid aan werkt.¹ Het doel is dat deze meer recht doet aan de lokale ontwikkelingen en opbouw van gemeenten. Daarnaast zijn er allerlei landelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de beschikbare financiële middelen. We blijven al deze ontwikkelingen op de voet volgen om waar nodig én waar mogelijk een beroep te doen op aanvullende financiële regelingen ten behoeve van de ondersteuning en hulp van onze inwoners. Het bieden van goede passende hulp voor onze inwoners was en blijft hierin richtinggevend, daarbij oog hebbend voor de betaalbaarheid van ons zorgstelsel.

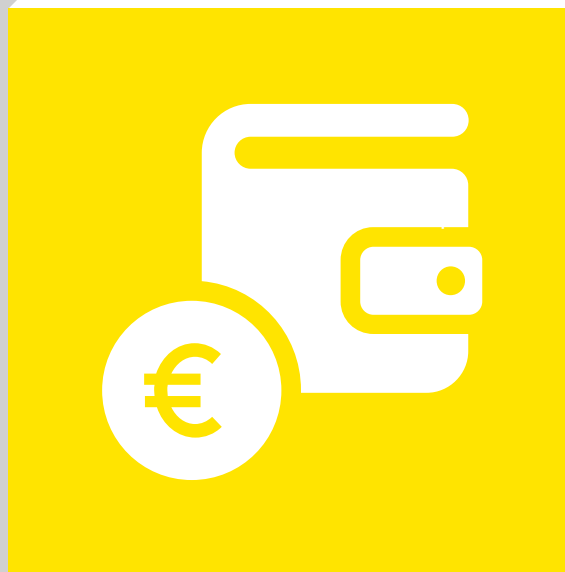
---

¹ Ten tijde van dit schrijven is de verwachting dat de herverdeling van de rijksuitkering in 2022 start.

HET BIJENKOMEN VAN GOEDE PASSENDE HULP VOOR ONZE INWONERS WAS EN BLIJFT RICHTINGGEVEND, DAARBIJ OOG HEBBEND VOOR DE BETAALBAARHEID VAN ONS ZORGSTELSEL.

Hoofdstuk 5

WERKWIJZE

Nu de ambities zijn gesteld is de vraag hoe we ervoor gaan zorgen dat we ze behalen en hoe we ze evalueren? In dit hoofdstuk lichten we dit toe.

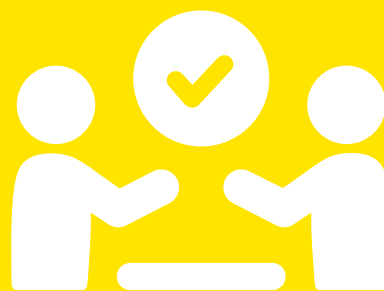
5.1 Evaluatie en Monitoring

Het sociaal domein voert in samenwerking met de stakeholders en collega's van de andere gemeentefdelingen de gestelde opgaven uit. Over twee jaar bespreken we met de raad de voortgang per opgave. De invulling van de opgaven en de bijbehorende monitoring zijn gespreksonderwerpen. Mogelijk moeten we ambities bijstellen of komen er nieuwe ambities bij die aanvullingen behoeven op deze kadernota.

MOGELIJK MOETEN WE AMBITIES BIJSTELLEN OF
KOMEN ER NIEUWE AMBITIES BIJ DIE AANVULLINGEN
BEHOEVEN OP DEZE KADERNOTA.

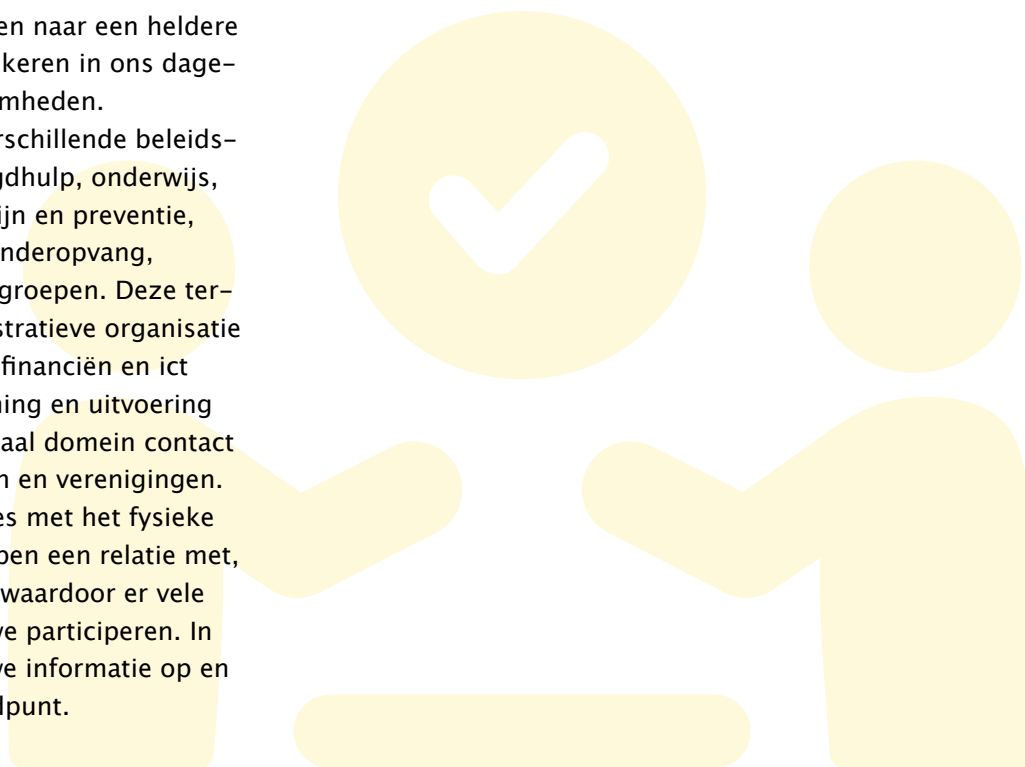
5.2 Samenwerkingspartners

Zowel bij het opstellen van deze nota als het verder uitwerken van de opgaven zijn onze samenwerkingspartners binnen en buiten de gemeente erg belangrijk. In Bijlage 2 ziet u per opgave een overzicht van de betrokken externe samenwerkingspartners. Deze lijst is niet uitputtend en zal aan verandering onderhevig zijn de komende jaren, maar geeft wel een beeld van het werkveld. Bijlage 1 beslaat de uitwerking van de gesprekken met de stakeholders over deze kadernota.

5.3 Werkzaamheden sociaal domein

Deze kadernota sociaal domein bevat per thema opgaven waarin we onze ambities voor de komende vier jaren hebben verwoord. Deze ambities zijn richtinggevend. Richtinggevend voor de keuzes die we maken en voor de manier waarop we handelen binnen het sociaal domein. Het is van belang de ambities te vertalen naar een heldere uitvoering en dat we de ambities verankeren in ons dagelijks handelen en de reguliere werkzaamheden. Het sociaal domein is actief op veel verschillende beleids-terreinen, zoals werk en inkomen, jeugdhulp, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, welzijn en preventie, sport, maatschappelijke initiatieven, kinderopvang, gezondheid en vervoer van kwetsbare groepen. Deze terreinen kennen een uitgebreide administratieve organisatie waarin werkprocessen, communicatie, financiën en ict van groot belang zijn. Om beleidsvorming en uitvoering mogelijk te maken, hebben we als sociaal domein contact met tientallen organisaties, instellingen en verenigingen. Ook zijn er in toenemende mate relaties met het fysieke domein. Verder hebben veel onderwerpen een relatie met, of zijn verweven met, regionaal beleid waardoor er vele regionale werkverbanden zijn waarin we participeren. In deze regionale werkverbanden halen we informatie op en verwoorden we ook ons Voorster standpunt.

De conclusie is dat we bij het nastreven van de genoemde ambities de aansluiting willen maken met de mensen die de reguliere werkzaamheden doen, zodat de ambities daadwerkelijk wortels krijgen. Een duidelijke vertaling van onze ambities naar de dagelijkse praktijk is dan van belang.

BIJLAGE 1

GESPREKKEN MET STAKEHOLDERS

GESPREK THEMA GEZONDHEID

De volgende stakeholders hebben meegepraat:

- Ut Trepke;
- Mens enWelzijn;
- Tactus;
- GGD NOG;
- Stichting de Koepel.

Punten die zijn meegenomen in de kadernota:

Gezond opgroeien

- Het belang van bewustwording creëren is toegevoegd. Hierbij is een koppeling gemaakt naar de opgave Ouderschap en Opvoeden.
- In de conceptnota wordt veel nadruk gelegd op de professionals. Er is aangevuld dat we bewegen naar een samenleving die steeds meer de behoefte heeft om het contact en de expertise te zoeken tussen ouders onderling.
- Er is toegevoegd dat het stimuleren van gezond gedrag en het faciliteren van de juiste omstandigheden voor welbevinden en betrokkenheid zo vroeg mogelijk begint; óók al bij aanstaande ouders.

Positieve gezondheid

- De rol van de POH'er is toegevoegd.
- De samenwerking tussen de verschillende partners is steviger benoemd ipv 'voorzichtig'.
- In de titel is benoemd dat Voorsternaren ook 'eigen regie voeren'.
- Om positieve gezondheid in te passen in organisaties en de zelfregie van mensen te vergroten is de vierde ambitie aangepast.
- De koppeling met de omgevingswet is toegevoegd.

- Voor de uitvoering van deze kadernota nemen we mee dat positieve gezondheid terugkomt in alle opgaven en dus niet op zichzelf staat.

Gezonde leefstijl

- Stress en voldoende slaap zijn opgenomen als factoren die van invloed zijn op de gezondheid.
- Er is opgenomen in de algemene tekst, de ambities en in de monitoring dat veel jongeren en jongvolwassenen druk ervaren om te presteren. Deze druk lijkt toe te nemen.
- Mogelijkheden voor het laagdrempelig bewegen voor ouderen zijn opgenomen.
- Het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen inwoners met hoge en lage positie in de samenleving is opgenomen.
- De maatschappelijke partners worden nadrukkelijker genoemd in de ambities.
- Er zijn twee ambities toegevoegd:
  - Jongeren en jongvolwassenen zijn weerbaarder en kunnen hierdoor 'normale' stressvolle gebeurtenissen en druk vanuit hun sociale omgeving goed aan.
  - We streven naar een duidelijke samenwerkingsagenda van de zorgverzekeraar en de gemeente.

Sport en Bewegen

- Ook sporten in ongeorganiseerd verband is meegenomen:
  - Door de inrichting van de buitenruimte aantrekkelijk en toegankelijk te maken voor het ongeorganiseerde sporten en bewegen zijn er meer en betere mogelijkheden tot fietsen, wandelen, bootcamp, hardlopen etc.
- We nemen op dat de samenwerking tussen verenigingen gestimuleerd wordt.
- Monitoringspunt 3a is verduidelijkt.

Drankakkoord

- Er is toegevoegd dat het ook een ambitie is dat volwassenen minder drinken.
- We besteden aandacht aan de diepere oorzaken van het ontstaan van problematisch alcohol gebruik.

Gesprek thema Leefbaarheid

De volgende stakeholders hebben meegepraat:

- Dorpscontactpersoon;
- Algemeen Belang Teuge;
- Mens en Welzijn;
- Ijssedal Wonen;
- Posterens Belang;
- Woonzorgcoöperatie Voorst en Omgeving.

Punten die zijn meegenomen in de kadernota:

Bruisende Dorpen

- De vergrijzing en vergroening en de gevolgen daarvan zijn steviger benoemd.
- De innovatieve rol van de dorpen is sterker naar voren gebracht.
- De ondersteunende, aanjagende en faciliterende rol van de gemeente wordt benoemd.
- Right to Challenge in Voorst is benoemd.
- Er is opgenomen dat er meer helderheid mag komen over de verdeling van taken tussen een dorpscontactpersoon en een dorpsbelangenorganisatie.
- Het proces om te komen tot dorpsvisies en jaarplannen is nader omschreven.
- In de ambities is toegevoegd dat we samen met Ijssedal Wonen, Mens en Welzijn en actieve Twellonaren werken aan een gebiedsgerichte aanpak voor Twello.
- In de ambities is aangevuld dat de gemeente meer toegankelijk is voor initiatiefnemers.

Vrijwillige Inzet

- Er is toegevoegd dat er zorgen zijn over de aantallen vrijwilligers. Het zijn veelal mensen op hoge leeftijd. Hoe houden de organisaties zich in stand als deze ouderen wegvallen (en mogelijk zelf afhankelijk worden van vrijwilligers)?
- Er is een extra ambitie benoemd: organisaties zijn voldoende in staat om genoeg vrijwilligers aan te trekken en te behouden.
- Bij bovenstaande nieuwe ambitie hoort de volgende monitoring: op advies van stakeholders vragen we de dorpen zelf uit te werken hoe zij voldoende vrijwilligers gaan houden. Hiervoor zoeken we aansluitingen bij de dorpsplannen (opgave Bruisende Dorpen).
- Er is meegenomen dat de dorpen zelf goed invulling kunnen geven aan het vormen van de plannen rondom vrijwillige inzet.
- Er wordt benoemd dat door flexibeler vrijwilligerswerk het vrijwilligerswerk aantrekkelijker is voor jongeren.
- De verschuiving van de term Vrijwilligerswerk naar Burgerschap wordt benoemd; het is heel normaal dat je omkijkt naar elkaar en het verenigingsleven én om iets terug te doen voor je dorp.

Gesprek thema Medoer

De volgende stakeholders hebben meegepraat:

- Stimenz;
- Mens en Welzijn;
- Hulpcoördinator Klarenbeek;
- Vluchtelingenwerk;
- Taalhuis/bibliotheek;
- Ijssedal Wonen.

Punten die zijn meegenomen in de kadernota:

Eenzaamheid

- Ook hier wordt de doelgroep ouderen benoemd als belangrijke doelgroep.
- De doelgroep ouderen is nadrukkelijker benoemd.
- In de ambities is benoemd dat:
  - eenzaamheid geen *taboe* meer is,
  - we *tijdig* signalen van eenzaamheid herkennen en
  - specifieke *levensgebeurtenissen* aanleiding kunnen zijn dat mensen kwetsbaar zijn of kunnen worden.

Laaggeletterdheid

- Er is toegevoegd dat niet alleen professionals signaleren en doorverwijzen maar dat ook de maatschappij, familie en burens, daarin een rol hebben.
- De ambitie dat we meer mensen bereiken die laaggeletterd zijn is toegevoegd.
- In de ambities voegen we toe dat ook inwoners en bedrijven aandacht hebben voor laaggeletterdheid en dat zij weten hoe te handelen.

Armoede en Schulden

- Er is toegevoegd dat er schaamte heerst rondom armoede.
- De partner stichting Mens en Welzijn wordt breed genoemd i.p.v. alleen de Sociaal Raadsvrouw.

Inclusieve Samenleving

- Toegevoegd is dat we in het bijzonder de inwoners noemen met vormen van dementie. Omdat deze groep mensen in onze samenleving sterk in aantal toeneemt en zij specifieke drempels ervaren.
- De ambities zijn aangepast:
  - We streven in de gemeente Voorst naar een inclusieve samenleving.
Dat betekent dat Voorsternaren zo min mogelijk drempels ervaren bij het meedoen aan de samenleving.

- We streven naar een dementievriendelijke samenleving.
We willen meer zicht krijgen op deze specifieke groep, welke drempels zij ervaren en hoe we deze kunnen wegnemen.

Weer aan het werk

- De doelgroep is breder ingestoken en minder gericht op bijstandsgerechtigden.
  - Waarbij wordt benoemd dat participatie een gunstig effect heeft op het welzijn van mensen en problemen voorkomt op andere levensdomeinen.
  - Ook mensen die activering, dagbesteding of begeleiding nodig hebben worden benoemd.
- Ambitie 1 en 3 zijn samengevoegd.
- Monitoringspunten 1 en 3 zijn samengevoegd.

Gesprek Thema Leren en Ontwikkelen

De volgende stakeholders hebben meegepraat:

- Stimenz;
- Younger At Heart;
- Verian;
- Zone College;
- Veluws College;
- cbs De Zaaijer.

Punten die zijn meegenomen in de kadernota:

Ouderschap en Opvoeden

- We benoemen de ondersteunende functie van de Gemeente Voorst.
- Ambitie 1 en 2 worden omgedraaid om de nadruk op de behoefte van ouders te leggen.
- Bij ambitie vier is toegevoegd dat we werken vanuit de gedachte één gezin één plan.

Onderwijs

- Er is toegevoegd dat er altijd samenwerking is tussen scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en het CJG (in samenwerking met andere afdelingen binnen onze gemeente, zoals onderwijshuisvesting) samen met kind en ouders.
- Ondersteuningscoördinatoren en jeugd- en jongerenwerkers worden genoemd.

Gesprek Zorg en Zelfredzaamheid

De volgende stakeholders hebben meegepraat:

- IJsseldal Wonen;
- Mens en Welzijn;
- Sensire;
- Wijkverpleegkundige Sensire.

Punten die zijn meegenomen in de kadernota

Toegang en dienstverlening

- De subtitel is aangepast in: 'inwoners ontvangen die ondersteuning, hulp en zorg die ze nodig hebben'.
- We nemen op dat we samen met de zorgverzekeraar en het CIZ gaan onderzoeken hoe de aansluiting vanuit de toegang (sociaal domein) op de Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet langdurige zorg (Wlz) kan worden verbeterd.
- Naast kwetsbare mensen, nemen we ook op dat we inzetten op inwoners die beperkt regie kunnen voeren.
- We nemen op dat we pro-actief aanwezig zijn bij belangrijke levensgebeurtenissen van inwoners omdat zij dan mogelijk kwetsbaar zijn en beperkt(er) regie kunnen voeren.

Wonen en Zorg

- Er is opgenomen dat we redelijk goed zicht hebben op de woonwensen, maar minder zicht hebben op het woonzorgaanbod en de woonzorgvraag van bepaalde doelgroepen. Hiermee sluiten we aan op ambitie 1.

Beschermd Thuis

- We hebben opgenomen dat deze opgave een relatie heeft met vele andere opgaven uit het meerjarenbleid. Onder andere omdat om zelfstandig te kunnen wonen, mensen ondersteuning nodig hebben in hun dagelijkse leven, arbeid of dagbesteding, de mogelijkheid om met financiën om te gaan en een netwerk zodat men er niet alleen voor staat.

Mantelzorg

- Bij ambitie 1 is de verbinding met de maatschappelijke partners benoemd.
- Er is toegevoegd dat het ook van belang is om tijdig van het ondersteuningsaanbod gebruik te maken zodat we ook meer preventief ondersteuning kunnen bieden.
- Er is toegevoegd dat we een plan voor respijtzorg opstellen naar aanleiding van een wensen- en behoeftenonderzoek onder mantelzorgers.
- Er is verwijderd dat we minimaal één planbaar logeerbed realiseren.

Weerbaarheid en Veiligheid

- Omdat huiselijk geweld een grote term is hebben we meer nadruk gelegd op de onzichtbare vormen van geweld (overbelaste mantelzorgers en financiële uitbuiting van kwetsbare mensen bijvoorbeeld).
- Toegevoegd is dat we ook kijken naar een veilige leef-/woonomgeving, om criminaliteit tegen te gaan en sociale cohesie te bevorderen.
- Er is toegevoegd dat we taboes bespreekbaar maken, niet vanuit stigma, maar vanuit het hulp willen bieden aan kwetsbare inwoners.
- We nemen in de monitoring mee dat er een aanbod is dat handelingsverlegenheid verkleint.

BIJLAGE 2

SAMENWERKINGSPARTNERS

Opgave Ouderschap en Opvoeden

O.a. kinderen en jongeren, ouders/verzorgers, kinderopvang, het onderwijs, (school)maatschappelijk werk, sportvoorzieningen, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, samenwerkingsverband passend onderwijs, YAH, gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde partijen, zorgaanbieders, gecertificeerde instellingen, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars, het Rijk en andere gemeenten.

Opgave Onderwijs

O.a. kinderen en jongeren, ouders/verzorgers, kinderopvang, het onderwijs, (school)maatschappelijk werk, sportvoorzieningen, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, samenwerkingsverband passend onderwijs, gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde partijen, zorgaanbieders, gecertificeerde instellingen, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars, het Rijk en andere gemeenten.

Opgave Weerbaarheid en Veiligheid

O.a. de lokale zorg- en welzijnsorganisaties, de dorpscontactpersonen, de medewerkers van Veilig thuis, zorgaanbieders, scholen, sportverenigingen en kinderopvangcentra.

Opgave Gezond opgroeien

O.a. Kinderen en ouders, scholen de GGD, Vérian, CJG, MEE Veluwe, Stimenz, Mens en Welzijn, sport- en beweegaanbieders, scholen, kinderopvang, MNV, jongerenverenigingen, inwoners, ouders, huisartsen en kinderartsen.

Opgave Positieve Gezondheid

O.a. inwoners, scholen, Sensire, de GGD, Vérian, CJG, MEE Veluwe, Stimenz, Mens en Welzijn, sport- en beweegaanbieders, scholen, kinderopvang, MNV, jongerenverenigingen, inwoners, ouders, huisartsen en kinderartsen.

Opgave Gezonde leefstijl

O.a. inwoners, Sensire, Scholen de GGD, MEE Veluwe, Stimenz, Mens en Welzijn, sport- en beweegaanbieders, scholen, kinderopvang, MNV, jongerenverenigingen, huisartsen en kinderartsen.

Opgave Sportaccommodaties

O.a. kinderen en ouders, scholen, Mens en Welzijn, sport- en beweegaanbieders, scholen, kinderopvang, jongerenverenigingen, inwoners en huisartsen.

Opgave Drankakkoord

O.a. kinderen en ouders, scholen de GGD, CJG, MEE Veluwe, Stimenz, Mens en Welzijn, sport- en beweegaanbieders, scholen, MNV, jongerenverenigingen, huisartsen, kinderartsen en horeca.

Opgave Bruisende Dorpen

Dorpsbelangenorganisaties, dorpscontactpersonen, buurtverbinders, initiatiefnemers, Stichting Mens en Welzijn Voorst (Vrijwilligerscentrale), wijkagenten, Bibliotheek Brummen | Voorst, Leefbaarheidsalliantie Gelderland en (lokale) fondsen.

Opgave Vrijwillige Inzet

O.a. dorpscontactpersonen, Mens en Welzijn, zorgorganisaties, ouderenbonden, Zonnebloem, Rode Kruis en kerken.

Opgave Eenzaamheid

O.a. Mens en Welzijn, Younger at Heart, thuiszorgorganisaties, ouderenbonden, Zonnebloem, Rode Kruis, wijkverpleegkundigen, huisartsen, dorpscontactpersonen, Stichting Naastehulp en kerken.

Opgave Laaggeletterdheid

O.a. Taalhuis Brummen-Voorst, Gemeente Voorst (diverse betrokkenen, waaronder onderwijs, werk en inkomen, MNV/CJG, coördinator statushouders), Regiogemeenten Stedendriehoek en Noord-Veluwe, St. Mens en Welzijn, Vluchtelingenwerk, TopTaal, St. Lezen en Schrijven, scholen, werkgevers en verenigingsleven.

Opgave Armoede en Schulden

O.a. Gemeente Voorst/MNV/CJG, Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport, Plangroep, Mens en Welzijn (o.a. sociaal raadslieden, formulierenbrigade), Maatschappelijk werk, Voedselbank, Zwembad De Schaeck, sportverenigingen, supermarkten/winkels, werkgevers, scholen, huisartsen.

Opgave Inclusieve Samenleving

O.a. De partijen op het gebied van wonen, werk en inkomen, onderwijs, vervoer, sport, zorg en personeel.

Opgave Weer aan het werk

O.a. Werkgevers, Re-integratiebedrijven, FactorWerk (netwerkorganisatie van gemeenten, Stedendriehoek en Noord-Veluwe, UWV, SW-bedrijven, belangenorganisaties en onderwijs), Vluchtelingenwerk en Onderwijs.

Opgave Toegang en Dienstverlening

O.a. IJsseldal Wonen, diverse zorgpartijen, vertegenwoordigers van cliënten, de doelgroepen zelf en de (regio) gemeente(n).

Opgave Wonen en zorg

O.a. IJsseldal Wonen, diverse zorgpartijen, vertegenwoordigers van cliënten, de doelgroepen zelf en de (regio) gemeente(n).

Opgave Beschermd Thuis

O.a. IJsseldal Wonen, diverse zorgpartijen, vertegenwoordigers van cliënten, de doelgroepen zelf en de (regio) gemeente(n).

Opgave Mantelzorg

O.a. Dorpscontactpersonen, St. Mens en Welzijn, zorgorganisaties, ouderenbonden, Zonnebloem, Rode Kruis en kerken.

Deze lijst is niet uitputtend. We horen het graag als andere organisaties een bijdrage willen leveren aan de uitvoering van deze nota.

BIJLAGE 3

OPGAVE POSITIEVE GEZONDHEID, CIJFERS OVER HET ERVAREN/WAARDEREN VAN DE GEZONDHEID

Cijfers over het ervaren en waarderen van de gezondheid uit de GGD monitor volwassenen en ouderen 2016; subregio Midden-IJssel / Oost-Veluwe, gepubliceerd in mei 2017.

Volwassenen en ouderen – monitor 2016 MIJ-OV:

- 4% ervaart hun gezondheid als (zeer) slecht en 75% als (zeer) goed.
- Opvallende uitschieter is de 75+ groep waarvan 35% hun gezondheid als matig ervaart.

Jeugdmonitor 2019, klas 2 en klas 4 uit het Voortgezet Onderwijs (voorheen E-MOVO):

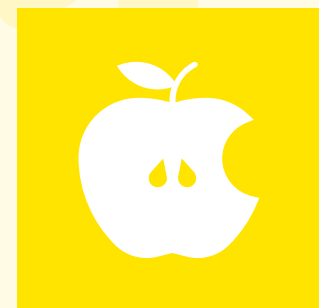
- 90% ervaart hun gezondheid als (zeer) goed en 0% als (zeer) slecht
- 93% voelt zich meestal (zeer) gelukkig en 1% voelt zich meestal (zeer) ongelukkig. Opvallend is de verslechtering van de mentale gezondheid, meldt de GGD NOG. Er zijn nauwelijks verschillen tussen het vmbo en havo/vwo.

Jongeren uit Praktijk Onderwijs:

- 78% ervaart zijn/haar gezondheid meestal als (zeer) goed
- 80% voelt zich meestal (zeer) gelukkig en 4% voelt zich meestal (zeer) ongelukkig

Jongeren, leeftijdsgroep 16–17 en 18–25:

- 84% ervaart hun gezondheid als (zeer) goed en 7% als (zeer) slecht
- 77% voelt zich meestal (zeer) gelukkig en 15% voelt zich meestal (zeer) ongelukkig
- Het verschil tussen jongeren in het praktijkonderwijs/ (v)mbo en de jongeren op de havo/vwo/hbo/wo is groot.

BIJLAGE 4

OPGAVE GEZONDE LEEFSTIJL EN SPORT EN BEWEGEN, BRAVO CIJFERS GEZONDE LEEFSTIJL

BRAVO cijfers uit de GGD kindermonitor 2017 en volwassenen en ouderen monitor 2016 regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe. Waar in een tabel een * staat ingevuld, betekent dit dat de aantallen in deze groep kleiner zijn dan 50. De resultaten zijn daardoor niet betrouwbaar en zijn daarom niet weergegeven.

Kindermonitor Voorst 2017 - 0-12 jaar:

Bewegen (lopen/fietsen, lichamelijk werk)	SES laag	SES midden	SES hoog
Het kind is actief (7 uur of meer beweging per week: beweegt voldoende)	*	81%	*

Conclusie: kinderen in de gemeente Voorst bewegen voldoende ongeacht inkomensverschillen van de ouders en meer t.o.v. van regiopercentage (79%)

Sport (in georganiseerd verband)	SES laag	SES midden	SES hoog
Gemiddeld (1 t/m 3 uur per week)	*	41%	51%
Veel (meer dan 3 uur per week)	*	20%	18%
Kind is lid van sportclub-vereniging	*	75%	*
Kind is lid van zang-, muziek- of toneelclub	*	3%	*

Conclusie: naarmate het inkomen van ouders hoger is, is deelname aan georganiseerd sporten/culturele activiteiten meer voorkomend.

Voeding	SES laag	SES midden	SES hoog
Kind eet dagelijks fruit	*	72%	84%
Kind eet dagelijks groente	*	41%	63%
Ouder vindt het belangrijk dat het kind elke ochtend ontbijt	*	99%	99%
Het kind drinkt 1-2 zoete drankjes op 4 of meer dagen per week	*	43%	54%

Conclusie: dagelijks gezond eten kan beter en is sterk gerelateerd aan de SES van het gezin

Ontspannen: psychosociale gezondheid kind	SES laag	SES midden	SES hoog
Geen verhoogde kans op psychosociale problematiek	*	83%	*
Matig verhoogde kans op psychosociale problematiek	*	10%	*
Verhoogde kans op psychosociale problematiek	*	7%	*
Kind is in de afgelopen 3 maanden gepest	*	NEE: 73% JA: 27%	*

Conclusie: kinderen die opgroeien in gezinnen met een hoger inkomen, hebben minder kans op psychosociale problematiek dan kinderen uit armere gezinnen. Voor gepest worden maakt inkomen van ouders niets uit.

Jongvolwassenen Voorst 2019²:

16–17 en 18–25 jarigen: (1) laag opgeleid (Praktijk Onderwijs/(v)mbo) en (2) hoog opgeleid (Havo/vwo/hbo/wo)

Bewegen (lopen/fietsen, lichamelijk werk)	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Beweegt elke dag minimaal 1 uur	18%	22%	17%
Beweegt 5 of meer dagen per week minimaal 1 uur	60%	48%	51%
Beweegt elke dag minimaal 30 minuten	36%	41%	38%
Beweegt 5 of meer dagen per week minimaal 30 minuten	82%	92%	78%

Conclusie: jongeren in de gemeente Voorst bewegen voldoende ongeacht opleiding

Sport	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Sport minimaal 3 keer in de week (norm voor 4–18 jaar)	38%	55%	42%
Sport minimaal 2 keer in de week (norm voor volwassenen)	51%	65%	55%
Sport minimaal 1 keer in de week	66%	80%	65%

Conclusie: lagere opgeleide jongeren sporten minder per week dan hoger opgeleiden.

Roken	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Nooit gerookt	33%	56%	42%
Ooit gerookt (trekjes of een sigaret)	67%	44%	58%
Rookt nu tenminste wekelijks	29%	18%	26%
Rookt nu dagelijks	27%	12%	19%

Conclusie: lagere opleiding leidt eerder tot beginnen met roken tot blijvend roken (verslaving).

Alcohol	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Drinkt niet	6%	23%	19%
Drinkt niet of max. 1 glas per dag	11%	27%	28%
Ooit alcohol gedronken / geproefd (slokje of 1 glas)	99%	88%	93%
Zware drinker (1 x in de week minstens 4 of 6 glazen op 1 dag)	44%	29%	26%

Conclusie: in Voorst wordt stevig gedronken door met name jongeren met een lagere opleiding.

2 De GGD heeft in 2019 2 monitors uitgevoerd. 1. De klassieke E-MOVO onder leerlingen in klas 2 en 4 van het vmbo, havo en vwo. 2. Een uitgebreidere doelgroep van jongeren in het praktijk onderwijs, maar ook alle andere schooltypen, waaronder mbo, hbo, wo en werkend. Deze jongeren zijn benaderd via social media. De cijfers in onderstaande tabellen komen uit deze 2de monitor en wordt door de GGD aangeduid met Gezondheidsmonitor jongvolwassenen. Deze monitor geeft een goed beeld van de gezondheidsverschillen tussen lager en hoger opgeleiden.

Voeding(sgewoonten)	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Ontbijt elke dag	61%	61%	59%
Eet elke dag fruit	40%	28%	26%
Eet elke dag groente	51%	47%	42%

Conclusie: lager opgeleiden eten net iets gezonder dan hoger opgeleiden. Maar dit kan over de hele linie beter.

Ontspanning: stress beleving	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door school of werk	37%	57%	37%
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door de situatie thuis	20%	11%	15%
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door eigen problemen	26%	11%	19%
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door wat anderen van hem/haar vinden	24%	15%	18%
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door alles wat hij/zij moet doen	38%	38%	34%
Voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer bovenstaande factoren	48%	61%	56%

Conclusie: jongeren ervaren relatief veel stress. Hoger opgeleiden in school en werk en in combinaties van allerlei factoren. En lager opgeleiden meer door situaties thuis en door eigen problemen.

Volwassenen en ouderen monitor 2016 MIJ-OV:

Bewegen	69% beweegt en voldoet aan de Nederlandse norm Gezond Bewegen (in 2016, minstens 5 dagen per week een half uur per dag). 57% sport minimaal 1 dag per week.
Roken	15% rookt, 35% rookt niet meer en 50% heeft nooit gerookt.
Alcohol	86% drinkt alcohol, 5% drinkt niet meer. Van de groep die drinkt is 10% een zware drinker en drinkt meer dan 4 – 6 glazen per week.
Ontspanning: psychische gezondheid	92% ervaart voldoende regie over eigen leven. Hoe hoger opgeleid hoe hoger dit gevoel van ervaren van eigen regie. 87% ervaart het leven als zinvol. En 2% ervaart dat het leven niet zinvol is. Inkomensverschillen maken daarin geen verschil.

BIJLAGE 5

OPGAVE VERSTANDIG OMGAAN MET MIDDELENGEBRUIK, CIJFERS SOFTDRUGS- EN MIDDELENGEBRUIK.

Cijfers over softdrugs- en middelengebruik uit de GGD monitor Jongvolwassenen 2019:

16-17 en 18-25 jarigen: (1) laag opgeleid (Praktijk Onderwijs/(v)mbo) en (2) hoog opgeleid (Havo/vwo/hbo/wo)

Gebruik soft drugs	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Heeft ooit softdrugs gebruikt	40%	41%	44%
Heeft nooit wiet of hasj gebruikt	60%	59%	56%

Conclusie: cijfers vallen net iets lager uit dan in de regio. Bijna de helft van de jongeren heeft weleens soft drugs gebruikt.

Gebruik andere middelen (lachgas, GHB, XTC, miauw miauw, cocaïne, crack, paddo's, amfetamine, LSD, heroïne)	Geen/PrO/(v) mbo	havo/vwo/ HBO/WO	Alle jongeren in MIJ/OV
Heeft ooit andere middelen gebruikt	32%	26%	26%
Als er ooit gebruikt is dan gaat het over:			
Lachgas	18%	20%	18%
GHB	0%	6%	3%
XTC	23%	18%	17%
Miauw miauw	3%	5%	5%
Cocaïne	7%	7%	9%
Paddo's	4%	6%	6%
Amfetamine	9%	16%	9%

Conclusie: jongeren gebruiken/experimenteren met drugs. Als er gebruikt wordt dan valt op dat XTC, lachgas en amfetamine eruit springen. Wijkt niet af van gebruik in de regio.

BIJLAGE 6

AFKORTINGEN

ASS	Autismespectrumstoornis
BRAVO	Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin (Voorst)
CMO	Cliëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning
GGD	Geneeskundige en Gezondheidsdienst
GGD-NOG	Geneeskundige en Gezondheidsdienst, Noord- en Oost-Gelderland
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
LVB	Licht verstandelijke beperking
MNV	Maatschappelijk Netwerk Voorst
MO-BW	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie
NT1	Nederlands als eerste taal
Po	Primair onderwijs
POH	Praktijkondersteuner huisartsenzorg
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SES	sociaal-economische status
SROI	Social Return on Investment
VCV	Vrijwilligers Centrale Voorst
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vo	Voortgezet onderwijs
VRPH	Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wajong	Wet arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wwb	Wet werk en bijstand

BIJLAGE 7

LITERATUURLIJST

CBS (2017). *CBS Gezondheidsenquête 2017*. (<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/overgewicht/cijfers-context/trends#node-trend-overgewicht-volwassenen>)

Commissie Regulering van Werk (2020). *In wat voor land willen wij werken? Naar een nieuw ontwerp van regulering van werk*.

De Rekenkamercommissie Voorst (2020). *Duimen voor de dorpen. Een onderzoek naar de vitaliteit van de dorpen Klarenbeek, Terwolde, Teuge en Voorst*.

Geletterdheid in Zicht (2020). (www.geletterdheidinzicht.nl)

Gemeente Apeldoorn et al. (2020). *Regiovisie Samen tegen huiselijk geweld*.

Gemeente Voorst (2014). *Beleidsnotitie Sociaal Domein*.

Gemeente Voorst (2017). *Plek op de werkvloer*.

Gemeente Voorst (2018). *Voorst onder de Loep. Visie en Doelen*.

Gemeente Voorst (2019). *Nota evaluatie transities sociaal domein*.

GGD (2016). *GGD-gezondheidsmonitor 2016*.

GGD-kindermonitor (2018). *Tabellenboek kindermontor regio Noord- en Oost-Gelderland*.

GGD-volwassenmonitor (2017). *Tabellenboek monitor volwassenen en ouderen 2016; regio Noord- en Oost-Gelderland*.

HBSC (2017). *Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*.

Het Trimbos-instituut (2020). *Cijfers roken*. (<https://www.trimbos.nl/kennis/cijfers/cijfers-roken>)

ICS (2019). *Behoeftesonderzoek binnensportaccommodaties*.

Keizer, M. (2018). *Lezen ≠ begrijpen. De invloed van beperkte leesvaardigheid op de omgang met financiële problemen*.

MantelzorgNL (2020). (<https://www.mantelzorg.nl/professionals/onderwerpen/specifieke-doelgroepen/jonge-mantelzorgers-ondersteunen/>)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2018). *Actieprogramma Eén tegen eenzaamheid*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2018). *Nationaal Preventie Akkoord voor roken, alcohol en bewegen*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2020). *Gezondheid breed op de agenda. Samen kom je verder. Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024*.

Movisie (2018). *Hoe word je een inclusieve samenleving?*

Movisie (2020). *Wat werkt bij de aanpak van eenzaamheid?*

Nederlands Jeugdinstituut et al (2017). *Gezonde kansrijke en veilige nieuwe generatie*.

RIVM (2018). *Volksgezondheid Toekomst Verkenning*.

Sociaal en Cultureel Planbureau (2019). *Armoede in kaart 2019*.

Sociaal en Cultureel Planbureau (2019). *Eindevaluatie van de Participatiewet*.

Veilig Thuis Noord Oost Gelderland (2019). *Jaarverslag en jaarverantwoording 2019*

Waarstaatjegemeente.nl (2020). (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/zoekresultaat/?search=veiligheid>)

Colofon

Dit is een uitgave van:

Gemeente Voorst
Postbus 9000
7390 HA Twello
www.vorst.nl
0571-27 99 11

Heeft u vragen of opmerkingen over deze beleidsnota,
neem contact op met de gemeente Voorst. Wij gaan graag
met u in gesprek.

September 2020

Fotoverantwoording:

Pagina 2, 10 : Thijs de Boer
Pagina 4, 7, 12, 18 bovenaan: gemeente Voorst
Pagina 50: Daiga Ellaby, Unsplash
Alle overige foto's: Nanda Gilden en
Daan de Haas van Dorsser

